

FOLKE VIRKE

November - December 2015 - Januar 2016

Hvad skal vi stemme om? – om retsforbeholdet

www.folkevirke.dk

Stem ja til tryghed og europæisk samarbejde 3. december

Af udenrigsminister
Kristian Jensen (V)

5

Det handler om meget mere end Europa! 14

Af MF, EU-ordfører for
Dansk Folkeparti
Kenneth Kristensen Berth

Tæt samarbejde er afgørende 12

– lyder det fra formand for
Politiforbundet Claus Oxfeldt

12

FOLKEVIRKE

Social, kulturel og politisk oplysning

Udgivet af oplysningsbevægelsen
FOLKEVIRKE

Oplag: 1.200 . ISSN 0015-5845

**Deadline for næste nummer:
15. januar 2016**

Bladet kan kun bestilles ved direkte
henvendelse til:

Folkevirkes kontor

Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal
1153 København K
Tlf. 33 32 83 11
E-mail: folkevirke@folkevirke.dk
www.folkevirke.dk

Dette nummer koster i styksalg

kr. 50 + porto.

Særpris for klassesæt.

Bladabonnement kr. 210 + porto pr. år

Medlemskab kr. 400 pr. år

Beløbene kan indbetales på

Folkevirkes konto:

Reg.nr. 7031 . Kontonr. 1099538

Redaktion

Annemarie Balle (ansvarshavende)
Reventlowsgade 18, 4. sal tv
1651 København V
Tlf. 51 51 24 20

Forretningsudvalg

Formand: Annemarie Balle
Næstformand: Jeanne Bau-Madsen
Kasserer: Tove Katstrup
Ulla-Brita Gregersen
Ellis Grønvold
Karen Hallberg
Ulla Lunde Hansen
Tove Hinriksen
Mona Jensen
Sonja Feldt Pedersen
Britta Poulsen
Susanne Tarp

Tryk og layout

Aars Bogtryk & Offset, tlf. 98 62 17 11
E-mail: aarsbogtryk@aarsavis.dk
Layout: Louise Christensen
Genrefotos: www.colourbox.dk

FORENINGEN AF
DANSKE KULTUR-
TIDSSKRIFTER

Hvad skal vi stemme om? – om retsforbeholdet

Hvad er det, som afstemningen den 3. december 2016 går ud på?

Ja, spørgsmålet drejer sig konkret om et ja eller et nej til det danske retsforbehold. Så umiddelbart lyder det enkelt, men der gemmer sig mange retsakter og emner under overskriften »Retsforbehold«.

Et af de meget tydelige er samarbejdet i Europol, som også fylder meget i den debat, som de sidste uger op til afstemningen løbes i gang. Måske fylder netop Europol ekstra meget, fordi den danske debat om politiets opgaver og mangel på ressourcer har fyldt rigtig meget de seneste måneder.

Men retsforbeholdet rummer også flere andre temaer – bl.a. muligheder for at benytte ensartet lovgivning i grænseoverskridende retssager og det at kunne fastholde polititilhold over grænserne. Modstandere mod et ja peger på den lurende rutsjebane og faren for øget magt til EU.

Som i så mange andre politiske afgørelser må man gøre op med sig selv, hvilke prio-

riteringer man personligt vægter tungest og også se på de forudsætninger, som argumenterne bygger på.

For at give læserne det bedste grundlag at træffe sin beslutning på, udgiver Folkevirke derfor et temanummer om den forestående folkeafstemning.

Folkevirke har henvendt sig til bl.a. Folketingets EU- og retsordførere. Overraskende nok har et stort flertal ikke ønsket at medvirke. Flere har straks takket nej tak, mens andre helt har undladt at svare. Atter andre har Folkevirkes redaktion arbejdet hårdt for at få til at bidrage.

Trods disse problemer er det lykkes redaktionen at sammensætte et temanummer, som kommer godt rundt om emnet og på en nuanceret måde får fremlagt både ja- og nej-sigernes synspunkter.

God læselyst!

Annemarie Balle

INDHOLD

Justits- og udenrigsministerierne oplyser: Hovedpunkterne i den kommende folkeafstemning om retsforbeholdet	3
Stem ja til tryghed og europæisk samarbejde 3. december	5
Politisamarbejde og Europol – om håndtering af grænseoverskridende kriminalitet	7
Derfor skal Danmark være en del af Europol	9
Tæt samarbejde er afgørende – lyder det fra formand for Politiforbundet Claus Oxfeldt.	12
Sådan fungerer parallelaftaler.	13
Det handler om meget mere end Europol!	14
Danmark skal have de bedst mulige vilkår	18
Nej til blankocheck – bevar befolkningens retsforbehold	20
Folkevirke anmelder: »Hvor Ploven ej kan gaa, og Leen ikke slaa, der bør et Træ at staa«	21
Folkevirke-info: Julemøde på Folkevirke: Made in China, Nyt lys over Heinesen, Juletraditioner i globalt perspektiv, Indblik i Eid-traditioner, Kvindestemmer '16: Folkevirke klar med flot jubilæumsprogram, Nyt fra Folkevirke Vesthimmerland, Minna Kragelund i Folkevirke: Spændende kunstfund på loftet, Folkevirkes lejr for børnebørn og bedsteforældre.	24
Arrangementskalender 2015	30
Landsmøde '16: Folkevirke inviterer til debat og opera	32

Justits- og udenrigsministerierne oplyser:

Hovedpunkterne i den kommende folkeafstemning om retsforbeholdet

Den 3. december 2015 skal danskerne stemme om, hvorvidt det nuværende retsforbehold skal omdannes til en tilvalgsordning.

Danmark har haft et retsforbehold siden 1993, hvor vi stemte ja til den såkaldte Edinburgh-afgørelse. Det betyder, at Danmark deltager i det europæiske samarbejde om retlige og indre anliggender på mellemstatsligt niveau, men ikke på overstatsligt niveau.

Retsforbeholdet gælder kun den del af samarbejdet, der foregår på det overstatslige niveau. Siden 1993 er samarbejdet om retlige og indre anliggender gradvist flyttet fra mellemstatsligt niveau til overstatsligt niveau. Med Lissabon-Traktaten fra 2009 foregår alt samarbejde om retlige og indre anliggender på overstatsligt niveau.

Derfor deltager Danmark ikke i nye retsakter om blandt andet straffetret og politisamarbejde. I foråret 2016 forventes EU at vedtage en ny forordning om Europol, som betyder, at Europol bliver overstatsligt. Derfor vil Danmark ikke længere kunne deltage i Europol-samarbejdet. Det er grunden til, at vi skal til folkeafstemning den 3. december.

Tilvalgsordningen

Med et ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning kan Danmark fremover selv vælge, hvilke retsakter på området for ret-

lige og indre anliggender, vi ønsker at deltage i. Samtidig har de danske aftalepartier – Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti – besluttet, at vi i tilfælde af et ja vil tilslutte os 22 eksisterende retsakter inden for områderne politisamarbejde, straffetret, børn og familie samt handel over grænserne, ligesom vi vil tilslutte os den kommende Europol-forordning, når den bliver vedtaget.

Den danske tilvalgsordning er opbygget efter den samme model, som Storbritannien og Irland har i dag.

På det familieretlige område arbejder EU for, at alle europæiske borgere har mulighed for at gøre deres rettigheder gældende i andre EU-lande. Det gælder f.eks. i sager, der handler om arv, skilsmisse, separation, forældreansvar (forældremyndighed, samvær og børnebortførelser) samt børne- og ægtefællebidrag.

Derfor har EU vedtaget en række regler om, hvordan børne- og familiesager på tværs af grænserne skal håndteres. Reglerne handler blandt andet om, i hvilket EU-land og efter hvilket lands love en bestemt sag skal behandles og om, at et medlemsland har pligt til at anerkende og fuldbyrde familieretlige afgørelser fra et andet medlemsland. Samtidig skal reglerne

overordnet gøre det nemmere og mere effektivt at behandle de familieretlige sager på tværs af grænserne.

EUs regler på området gælder kun sager, der går på tværs af grænserne. EU kan ikke regulere, hvordan interne danske sager skal håndteres.

På det familieretlige område (undtagen arveret) skal alle EU-landene være enige om nye regler, før de kan vedtages.

Familieret

Hvis danskerne stemmer ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, kan Danmark fremover selv beslutte hvilke EU-retsakter på det familieretlige område, vi vil deltage i. Samtidig tilslutter Danmark sig fire eksisterende retsakter på området. Det er aftalepartierne, der har udvalgt de fire retsakter, der tilvælges.

En af forordningerne er Bruxelles lia-forordningen, som skal gøre behandlingen af sager om skilsmisse, separation og forældreansvar på tværs af grænserne enklere og mere effektiv. Forældreansvar omfatter samvær, forældremyndighed og børnebortførelse.

Forordningen indeholder bl.a. regler om, i hvilket EU-land en sag skal behandles samt om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser. Danmark har tidligere anmodet om en parallelaftale om denne

forordning, men dette ønske blev afvist af Europa-Kommissionen. Desuden kan nævnes Rom III-forordningen om lovvalg i skilsmisssager. Forordningen gør EU-landenes regler ens, når det handler om, hvilket lands lov der skal bruges i sager om skilsmisse og separation. Forordningen betyder, at ægtefæller selv kan aftale hvilket lands regler, der skal bruges, hvis de en dag skal skilles eller separeres.

Handel over grænserne

På det civilretlige område har EU vedtaget en række regler, der skal gøre det nemmere for borgere og virksomheder at få løst såkaldt civilretlige tvister, der involverer borgere eller virksomheder i flere medlemslande.

Det er f.eks. tvister, der kan opstå, når borgere eller virksomheder handler med hinanden. Det sker gennem regler om, hvordan domstolene skal behandle grænseoverskridende sager, og om hvordan

domstolenes afgørelser kan gennemføres i andre medlemslande. EUs regler på området gælder kun sager, der går på tværs af grænserne. EU kan altså ikke regulere, hvordan interne danske sager skal håndteres.

Man kan desuden nævne bevisoptagelsesforordningen, som skal gøre det hurtigere og nemmere for domstolene i ét EU-land at fremskaffe beviser fra et andet EU-land til brug for retssager inden for civilret og handelsret.

En tænkt situation kunne være, at en dansk kvinde sagsøger sin chef for at have fyret hende. Undervejs i sagen er der behov for at afhøre hendes tidligere kollega, der nu er bosat i Portugal. Med bevisoptagelsesforordningen vil den danske domstol kunne sende en anmodning til den portugisiske domstol om at afhøre den tidligere kollega. Ifølge forordningen vil den portugisiske domstol som udgangspunkt skulle efterkomme anmodningen hurtigst muligt.

Lovvalg uden for kontrakt

Forordningen skal harmonisere EU-landenes regler om lovvalg i sager uden for kontrakt og dermed sikre, at lovvalget bliver det samme, uanset hvilket EU-land en sag bliver anlagt i. Typisk drejer det sig om erstatningssager. Den generelle hovedregel er, at det er loven i det land, hvor skaden har fundet sted, der skal anvendes. Dette udgangspunkt kan dog fraviges, blandt andet hvis den skadevoldende handling har en nærmere tilknytning til et andet land. Det kunne fx være, at en finsk kvinde, som er på ferie i København, cykler ind i en dansk kvinde, der kommer til skade. Den danske kvinde beslutter sig for at anlægge en erstatningssag mod kvinden fra Finland. Rom II-forordningen betyder, at sagen skal afgøres efter dansk ret, da skaden er sket i Danmark. Uanset om erstatningssagen anlægges ved en dansk, finsk eller et tredje EU-lands domstol, skal sagen afgøres efter dansk ret.

Stem ja til tryghed og europæisk samarbejde 3. december

Af udenrigsminister Kristian Jensen (V)

Danmark bør være med i det fælles europæiske politisamarbejde, Europol. Vi skal bekæmpe kriminalitet ved fælles hjælp. Det tror jeg, at alle kan blive enige om. Danske politifolk skal have muligheden for at samarbejde fuldt ud med andre politifolk i Europa om at holde Danmark trygt.

Desværre står Danmark til at ryge ud af Europol. Det har nogle nok overset. Fremover bliver Europol nemlig en del af det EU, som vi har en undtagelse fra. Det er en ren skrivebordsøvelse. Det gør ingen

forskel med hensyn til indholdet. Man laver bare om på definitionen af, hvor Europol hører til. Det giver desværre Danmark et problem. For vi har et retsforbehold i forhold til EU på netop dette område. Og så kan vi pludselig ikke længere være med i Europol, når det nu

ændrer karakter som følge af Lissabon-traktaten.

Derfor er det vigtigt at stemme »ja« den 3. december, hvis vi gerne vil bevare det, vi har.

Og heldigvis har EU givet os muligheden for en tilvalgsordning. Dermed kan vi aktivt tilvælge de dele af samarbejdet, vi godt kan lide. Det er sund fornuft.

Den danske tilvalgsordning er opbygget efter den model, som Storbritannien (og Irland) har i dag. Vi kan deltage i EU-lovgivning på området for retlige og indre anliggender, hvor det er i Danmarks interesse – og lade være, når det ikke er.

Når jeg taler med mine britiske kolleger, er det mit indtryk, at de er særdeles godt tilfredse.

Europols muligheder

Jeg kan se mange grunde til at stemme ja den 3. december, men jeg kan ikke se grunde til at stemme nej. Et nej vil oven i købet indebære en betydelig usikkerhed. Et nej vil betyde, at Danmark kommer til at forlade dele af EU-samarbejdet, som vi i mange år har været en del af, når EU-lovgivningen ændres – og det starter med Europol.

Nej-sigerne påstår, at vi bare kan tage en særlig folkeafstemning om Europol bagefter, hvis der bliver stemt nej den 3. december. Det er en temmelig bagvendt logik. Folkeafstemningen om Europol

er jo netop den, som vi tager den 3. december.

Jeg tror, at alle er enige om, at Danmark vil have det bedst i Europol-samarbejdet. Det siger politiet, der beskytter os i dagligdagen. Det siger Børns Vilkår, der kæmper for børns rettigheder. Det siger Reden International, der kæmper mod kvindehandel. Og det siger mange andre. Jeg tror faktisk også, at nej-sigerne helst ser, at vi bliver i Europol. Men så må man altså se virkeligheden i øjnene.

Parallelaftaler

Nej-sigerne lader som om, det er problemfrit at stemme nej. De siger, at vi bare kan få såkaldte »parallelaftaler« med EU om de emner, vi godt kan lide.

Så nemt er det ikke. Hvis Danmark stemmer nej, kan vi ikke kræve noget af resten af EU: Så skal vi frem med hatten i hånden og bede om parallelaftaler. Vi har før bedt om parallelaftaler – og fået nej.

Norge har f.eks. ikke en parallel aftale med Europol. Norge har derimod indgået en operationel aftale med Europol, som bl.a. giver adgang til udveksling af personoplysninger. En sådan aftale kan slet ikke sidestilles med medlemskab af Europol – det siger norsk politi jo også selv. Norge kan ikke søge al den nødvendige information i Europols databaser.

I 2014 foretog dansk politi f.eks. 72.000 søgninger i Europols Infor-

mationssystem (EIS). Nordmændene foretog kun 2.000 søgninger. Og det norske Politidirektorat begrundet netop denne store forskel med, at man her ikke har direkte adgang til systemet.

Claus Oxfeldt, formand for Politiforbundet, er klar i mælet:

»Danmark kan måske få en parallelaftale ligesom Norge, men jeg tror ikke, at den vil være noget værd«, sagde Claus Oxfeldt for nylig til Berlingske. »Det er afgørende, at dansk politi har direkte adgang til informationssystemet.« Og han ser det som et rigtigt godt argument for, hvorfor Danmark skal beholde det direkte medlemskab af Europol.

Interesseområder

Ud over Europol er der også andre dele af retssamarbejdet, som Dan-

mark har en klar interesse i at deltage i. Det skal vi ikke afskære os selv fra.

Hvad har nej-sigerne f.eks. imod, at kvinder skal kunne beskyttes af et tilhold mod voldelige eks-kærester – ikke bare i Danmark, men også når de tager på ferie i Europa. Og hvad har nej-sigerne imod en forstærket indsats mod menneskehandel?

Og hvad har nej-sigerne imod, at det skal blive lettere for lønmodtagere at få deres krav tilfredsstillet overfor udenlandske arbejdsgivere, der måtte have snydt dem? Denne afstemning vil gøre det muligt for Danmark at få en række fordele, som er til gavn for danske borgere, myndigheder, arbejdstagere og virksomheder, som alle har en interesse i, at Danmark er med i samarbejdet.

Ja-sigerne er enige om at tilvælge 22 eksisterende retsakter. Resten holder vi os ude af – f.eks. asylregler. Her vil man ikke kunne ændre tingenes tilstand uden en ny folkeafstemning om dette emne specifikt. Fordelen med en tilvalgsordning er, at det er regeringen og Folketinget, der selv bestemmer, hvornår Danmark skal være med i samarbejdet. Ulempen ved de parallelaftaler, som nej-sigerne ønsker, er, at det her er Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet, dvs. EU, der bestemmer, om Danmark skal have lov at være med.

Så hvis man gerne vil sikre Danmarks interesser, er det bare om at stemme ja den 3. december. Det vil gøre livet sværere for kriminelle, tryggere for borgerne og lettere for virksomheder og lønmodtagere.

Politisamarbejde og Europol

– om håndtering af grænseoverskridende kriminalitet

Det europæiske politisamarbejde har til formål at skabe et højt niveau af sikkerhed for alle borgere i EU. Samarbejdet sker både direkte mellem politimyndighederne i de enkelte medlemslande og gennem den fælles europæiske politienhed, Europol.

Europol har været rammen for det operationelle politisamarbejde siden oprettelsen i 1998, og Danmark har været med fra starten. Politiet i medlemslandene udveksler oplysninger gennem Europol om blandt andet menneskesmugling, narkotikakriminalitet og andre typer af kriminalitet på tværs af grænserne.

Europol behandler oplysningerne i et fælles informationssystem.

Dermed kan Europol finde forbindelser mellem oplysninger, som er indberettet fra forskellige medlemslande, og hjælpe politiet i de enkelte lande med at identificere gerningsmænd, der opererer på tværs af grænserne. Oplysningerne kan også bruges til at analysere kriminaliteten i Europa.

Samtidig hjælper Europol medlemslandene med at etablere fælles politiindsatser for at efterforske kriminalsager på tværs af grænserne.

I foråret 2013 foreslog Europa-Kommissionen en ny forordning om Europol. Formålet er at erstatte det nuværende Europol med et nyt EU-agentur. Mange af de eksisterende regler bliver bevaret, men der bliver også lavet nogle ændringer. Europa-Kommissionen foreslår blandt andet at styrke politikernes kontrol med Europol. Det betyder, at både Europa-Parlamentet og parlamenterne i de enkelte medlemslande får en række nye beføjelser.

Den europæiske efterforskningskendelse er et direktiv, som skal styrke samarbejdet mellem EU-landene om at bekæmpe krimina-

litet. Det sker ved at oprette et samlet system til at indsamle og fremskaffe bevismateriale i straffesager på tværs af grænserne.

Direktivet betyder som udgangspunkt, at EU-landene er forpligtede til uden videre at hjælpe hinanden med at efterforske sager på tværs af grænserne, når der er udstedt en europæisk efterforskningskendelse. Direktivet rummer desuden fælles procedurer for, hvordan samarbejdet skal foregå, og sætter blandt andet konkrete tidsfrister for sagsbehandlingen. Med baggrund i direktivet kunne man fx forestille sig, at en franskmand er på ferie i København.

Om formiddagen, inden han flyver hjem til Lyon, overværer han et væbnet røveri mod en bank på Strøget. Røverne bliver anholdt et par dage senere. Efterhånden som efterforskningen af røveriet skrider frem, indser politiet, at de har brug for at tale med flere vidner, herunder franskmanden. De danske myndigheder udsteder derfor en europæisk efterforskningskendelse og sender den til de franske myndigheder. Det betyder, at de franske myndigheder skal afhøre franskmanden, der var vidne til røveriet, inden for tidsfristerne i direktivet og sende resultatet af afhøringen til de danske myndigheder. Afhøringen af det franske vidne skal foregå på samme måde og på samme betingelser, som hvis en myndighed i Frankrig havde anmodet om afhøringen.

Europæisk beskyttelsesordre

Direktivet og forordningen skaber et samlet system for beskyttelsesforanstaltninger. Det betyder, at en afgørelse om at iværksætte en beskyttelsesforanstaltning – f.eks. et polititilhold – der er truffet i ét medlemsland, også kan gælde i et andet, hvis personen befinder sig der. Som borger omfattet af beskyttelsesforanstaltninger har man altså mulighed for at tage sin beskyttelse med sig, når man rejser til udlandet.

Det kunne fx være en dansk kvinde, der har anmodet om og fået et tilhold af de danske myndigheder mod sin voldelige ekskæreste. Kvinden flytter ind hos sin søster i Malmø i en måned. Direktivet om den europæiske beskyttelsesordre

og forordningen om den civile beskyttelsesordre betyder, at svenske myndigheder skal anerkende det danske tilhold. Derfor behøver kvinden ikke at anmode de svenske myndigheder om et svensk tilhold mod ekskæresten.

Menneskehandelsdirektivet

Direktivet skal forbedre indsatsen for at forebygge og bekæmpe menneskehandel samt for at beskytte ofrene. Det indeholder minimumsregler for, hvad der skal være strafbart og minimumsregler for strafferammerne. Direktivet indeholder blandt andet også regler om efterforskning og retsforfølgning af sagerne samt om bistand og støtte til ofrene. Endelig indeholder direktivet regler om medlemslandenes forebyggende arbejde.

Et andet centralt område er seksuelt misbrug af børn. Her er et direktiv, som skal sikre en højere grad af ensartethed i EU-landenes regler om seksuelt misbrug af børn. Direktivet indeholder minimumsregler for, hvad der skal være strafbart, og minimumsregler for strafferammerne. Desuden indeholder direktivet regler om forebyggelse og efterforskning af sagerne samt om beskyttelse og bistand til ofrene.

Asyl og indvandring

EU's samarbejde om asyl og indvandring har til formål at skabe et område uden indre grænsekontrol med en fælles europæisk asyl- og indvandringspolitik. EU arbejder blandt andet på at sikre en bedre forvaltning af indvandringen til Europa og at skabe et fælles euro-

pæisk asylsystem. Samtidig arbejder medlemslandene sammen om at bekæmpe ulovlig indvandring ved at etablere partnerskaber med de lande, som de ulovlige immigranter udvanderer fra og de lande, som de passerer, før de kommer til Europa.

Danmark deltager i dag på mellemstatsligt niveau i to retsakter på området for asyl og indvandring via en parallelaftale. Det drejer sig om Dublin III-forordningen og Eurodac-forordningen. Selv om danskerne stemmer ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, har aftalepartierne besluttet, at Danmark ikke vil tilslutte sig EU-retsakter på området for asyl og indvandring, som Danmark i dag står uden for.

Hvis danskerne stemmer nej til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, deltager Danmark fortsat ikke i retsakter på området for asyl og indvandring.

Derfor skal **DANMARK** være en del af **EUROPOL**

Globaliseringen og de kriminelle netværk bliver vi nødt til at forholde os til, og det bør derfor afspejles direkte i den måde, vi bekæmper kriminalitet, indretter vores politi og tænker dansk retspolitik på.

Af Bendt Bendtsen, medlem af Europa-Parlamentet (Kons.)

Bendt Bendtsen er tidligere folketingsmedlem, tidligere økonomi- og erhvervsminister og nuværende medlem af Europa-Parlamentet, valgt for Konservative. Han har tilmed en baggrund som dansk politi-assistent.

Vi går et meget vigtigt efterår i møde. Den 3. december skal danskerne igen til stemmeurnerne. Denne gang skal krydset afgøre, om det danske retsforbehold skal erstattes med en tilvalgsordning. Man kan vel næsten sige, at valgkampen er blevet skudt i gang.

Diskussionerne går allerede højt i nogle medier. Det er positivt, for der er meget på spil for Danmark, og det er vigtigt, at vælgerne føler, at de kan sætte et kryds på et oplyst grundlag.

Jeg vil med det her indlæg bidrage med mine synspunkter i debatten om retsforbeholdet. Som tidligere ansat i politiet ønsker jeg at sætte et specielt fokus på samarbejdet i Europol. Jeg synes, at det er vigtigt, at vi får belyst, hvorfor det er afgørende, at Danmark erstatter retsforbeholdet med en såkaldt tilvalgsordning. På grund af vores retsforbehold skal Danmark nemlig ellers forlade det europæiske samarbejde om politi og terrorbekæmpelse i 2016, fordi dette samarbejde overgår fra mellemstatsligt til overstatsligt samarbejde. Danmark vil dermed fra næste år stå helt på sidelinjen i det europæiske samarbejde på retsområdet.

Hvad betyder det egentlig? Er politiets samarbejde med Europol virkelig afgørende for Danmark og din sikkerhed?

Mister et vitalt redskab i kriminalitetsbekæmpelsen

Hvis danskerne stemmer nej den 3. december, betyder det faktisk, at vi mister et vitalt redskab i vores

kriminalitetsbekæmpelse. Det giver fri bane for de kriminelle. Selvom det er hårde ord, er det ikke forkert, når jeg siger, at det nærmest giver forbrydere helle på den anden side af grænsen.

Globaliseringen og kriminelle netværk på tværs af nationale grænser er ikke noget, vi kan til- eller fravælge; det er i dag blevet en del af virkeligheden. Globaliseringen og de kriminelle netværk bliver vi nødt til at forholde os til, og det bør derfor afspejles direkte i den måde, vi bekæmper kriminalitet, indretter vores politi og tænker dansk retspolitik på. Kriminelle bander er blevet uhyre professionelle, og det er derfor vigtigt, at vi sikrer politiet de bedste redskaber for at bekæmpe dem. Danmark skal ikke være et fristed for organiserede bander – men det bliver det, hvis vi ikke kan fortsætte vores europæiske politisamarbejde i Europol!

Grænseoverskridende kriminalitet

Den grænseoverskridende kriminalitet har mange ansigter: narko-handel, organiseret tyveri, menneskesmugling og -handel, børneporno, pædofili og cyberkriminalitet. Hvis der er noget, vi ved med sikkerhed, så er det, at de krimi-

nelle ikke stopper ved landegrænserne, lige meget hvor meget kontrol vi udfører. Danmark er et lille land, og udenlandske kriminelle kan hurtigt komme ind og ud af landet. Alene vores mere end 7.300 km lange kyststrækning gør det illusorisk at tro, at grænsebomme kan erstatte et solidt politisamarbejde i Europol. Det er derfor vigtigt, at vi sikrer politiet de bedste redskaber og muligheder for at bekæmpe den grænseoverskridende kriminalitet. Og netop Europol-samarbejdet har vist sig som et vigtigt og effektivt redskab til at bekæmpe den grænseoverskridende kriminalitet, som kun er blevet mere omfangsrig siden Europol blev etableret i 1998.

Et af politiets vigtigste instrumenter i kampen mod kriminelle netværk er Europols enorme database ved navn *Europol Information System (EIS)*. Danmark er et af de lande, som bruger databasen aller mest. I 2014 søgte dansk politi i databasen ikke færre end 72.000 gange.¹ Ifølge Rigspolitiet står Danmark for 19 procent af søgningerne i databasen. Det er rigtig meget, hvis man tænker på vores begrænsede størrelse, og at vi »kun« er cirka 5,6 millioner indbyggere i Danmark. Politiet trak oplysning-

ger om blandt andet navne, biler og våben vedrørende udlændinge, som var mistænkt for kriminalitet i Danmark, og som var blevet registreret af andre landes politimynderheder. Hurtig adgang til Europols systemer er derfor altafgørende for politiet, hvis man står overfor en person, der mistænkes for kriminelle handlinger. Hvis politiet har brug for yderligere indsamling af bevismateriale for at anholde personen, og indsamlingen af beviser ikke går hurtigt nok, kan de være nødt til at lade personen gå igen. Argumentet bakkes også op af formanden for Politiforbundet, Claus Oxfeldt, som tidligere har udtalt, at »*Det er afgørende, at dansk politi har direkte adgang til informationssystemet. Politiforbundet er politisk uafhængigt, men EIS er et rigtig godt argument for, hvorfor Danmark skal beholde det direkte medlemskab af Europol.*»²

Parallelaftale om Europol

Nogle politikere taler for indgåelse af en parallelaftale med EU om Europol som et alternativ til en tilvalgsordning. Jeg synes, at det er positivt, at flere og flere er indforstået med, at Europol er et uundværligt instrument for politiet. Men her bliver jeg nødt til at sige

det, som det er: En parallelaftale om Europol er ikke en farbar vej. Det er ikke en selvfølge for Danmark, at man kan få en parallelaftale, blot fordi man ønsker det. Danmark har for eksempel ingen parallelaftale fået siden 2009, hvor en større del af det retlige samarbejde i EU blev mere integreret.

For det første skal sådan en aftale forhandles og godkendes i Bruxelles af de andre EU-lande, og det kan tage flere år. Ydermere skal et forslag om en parallelaftale komme fra Europa-Kommissionen.

Danmark kan derfor ikke selv fremlægge et forslag om, at vi ønsker at igangsætte processen. Tænk tanken Europa har vurderet, at en aftale formentlig tidligst vil kunne komme i stand i år 2021, hvis forhandlingerne begynder her og nu. Det vil uden tvivl placere Danmark i et juridisk tomrum, hvor det ikke er muligt at bekæmpe kriminaliteten lige så effektivt, som hvis vi er en del af Europol. Danmark har derfor ikke råd til at stå uden for Europol-samarbejdet, for det

kan have alvorlige konsekvenser for vores sikkerhed.

For det andet skal det også siges, at Danmark tidligere har søgt om parallelaftaler, men har fået afslag (den ene på EU-samarbejdet om konkurer og den anden på europæisk samarbejde om forældremyndighedssager). Der er således ingen garanti for en parallelaftale. For det tredje skal man være klar over, at hvis det lykkes at forhandle en parallelaftale på plads, vil Danmark ikke desto mindre miste den indflydelse, som et fuldgyldigt medlemskab af Europol ville indebære. Et konkret eksempel er bekæmpelse af rocker-kriminalitet, som næppe havde været prioriteret lige så højt uden Danmarks deltagelse i samarbejdet.³

Norsk parallelaftale med EU

Hvad så med Norge? De har jo en parallelaftale.

Det er vigtigt at huske, at Norge ikke har et andet valg. Norge er ikke medlem af EU, og landet har derfor ikke mulighed for at nyde de privilegier, som det betyder at være fuldgyldigt medlem af

Europol. Det er selvfølgelig trist for Norge, men det er én af konsekvenserne, hvis man ikke er medlem af EU. Norge kan derfor ikke få »mere end det«.

Hvis man ikke er fuldgyldigt medlem af Europol, mister man også i udarbejdelsen af regler enhver ret til medbestemmelse i, hvordan reglerne skal se ud. Desuden giver det ringere arbejdsvilkår for politiet. For eksempel har Norge ikke fuld adgang til informationssøgningen i Europol, hvilket faktisk betyder, at norsk politi formelt skal spørge Europol om adgang, hver gang norsk politi har brug for oplysninger. Norsk politi har oplyst i et brev til Rigspolitiet, at man i 2014 maksimalt foretog 2.000 søgninger i European Information System. Norsk politi har i den forbindelse oplyst, at »Dette betyder, at resultaterne af vores søgninger ved normal sagsgang tager for lang tid og dermed mister sin operative betydning«. Jeg synes, at vi kan begynde med at spørge os selv, om vi ville have det godt med at forringe politiets redskaber i den grad. Vi skal også være klar over, at Danmark nok er et mere udsat land på grund af vores geografiske placering og nærhed til det øvrige Europa.

For vores sikkerheds skyld

Det er altafgørende for din og din families sikkerhed, at krydset bliver sat ved »ja« den 3. december. Danmark har ikke råd til at stå udenfor, når det gælder kriminalitetsbekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet.

Det danske politi skal have de bedste forudsætninger i deres arbejde. Det gør vi ved at sikre, at det danske politi også efter nytår er en del af det europæiske politisamarbejde Europol. Afskaffer vi forbeholdet og indfører en tilvalgsordning, har vi fortsat udbytte af og adgang til de fordele, som Europol-samarbejdet giver os. Det drejer sig blandt andet om informationsudveksling og adgang til alle relevante søgesystemer, så vi kan bekæmpe kriminaliteten så effektivt som muligt og sikre de danske familiers tryghed. Jeg håber, at jeg med dette indlæg har været med til at sætte fokus på vigtigheden af den kommende folkeafstemning om retsforbeholdet og ikke mindst givet dig nogle klare og håndgribelige eksempler på, hvad der står på spil. Det er min klare anbefaling, at du stemmer »ja« – både for din, din familie og Danmarks skyld.

¹ Berlingske Tidende den 23. september 2015. »Minister og betjente: EU-nej vil koste politiet vigtigt våben«.

² Berlingske Tidende den 23. september 2015. »Minister og betjente: EU-nej vil koste politiet vigtigt våben«.

³ Tænk tanken Europa, notat 12. marts 2015. »Parallelaftale om Europol er en dårlig løsning for Danmark«.

Tæt samarbejde er afgørende

– lyder det fra formand for Politiforbundet Claus Oxfeldt

Det er altafgørende for Politiforbundet, at danske politifolk fortsat har det tættest mulige samarbejde med politiet i det øvrige Europa og derfor også sidder med ved beslutningsbordet i Europol.

Den stadig stigende organisering af kriminaliteten på tværs af landegrænser og kompleksiteten i kriminalitetsbilledet viser med al tydelighed, at det kun er ved tæt politisamarbejde, at der kan efterforskes og rejses sigtelser.

- Det er så afgørende, at vi sidder helt tæt på og er med. Det sidste, vi har brug for, er usikkerhed omkring dansk politis muligheder i Europol og omkring vores samarbejdsrelationer. Derfor håber vi også på, at afstemningen om retsforbeholdet udmønter sig i et ja, fordi det vil skabe klare rammer og linjer for det europæiske politisamarbejde samt mulighed for

Claus Oxfeldt, formand for Politiforbundet.

at påvirke i hvilken retning, samarbejdet skal gå. Vi kan ikke undvære at være på tætteste hold, siger forbundsformand Claus Oxfeldt.

Fagpolitisk debat

Politiforbundet vil ikke føre kampagne for et ja. Forbundet er og bliver en partipolitisk uafhængig organisation. Men fagpolitisk har forbundet naturligvis masser af meninger. Og afstemningen om

den del af retsforbeholdet, der vedrører det fremtidige politisamarbejde i EU, er i høj grad en fagpolitisk debat, set med Politiforbundets øjne.

- Jeg er på det rene med, at en del af vores medlemmer ønsker et nej. Og det respekterer jeg selvfølgelig. Men set fra en fagpolitisk vinkel, og med fremtidens udfordringer in mente, er tæt samarbejde, klarhed og rene linjer helt afgørende, siger Claus Oxfeldt.

Sådan fungerer parallelaftaler

Op til folkeafstemningen den 3. december er der talt meget om parallelaftaler.

En parallelaftale er en særlig aftale mellem EU og Danmark, der giver Danmark mulighed for på mellemstatsligt niveau at deltage i en retsakt, som Danmark står uden for som følge af retsforbeholdet. For at få en parallelaftale skal Danmark anmode Europa-Kommissionen om tilladelse. Europa-Kommissionen tager stilling til anmodningen og kan derefter vælge at indlede forhandlingerne. Europa-Kommissionen skal i den forbindelse have et forhandlingsmandat fra de øvrige medlemslande i Ministerrådet. Europa-Kommissionen har dog også mulighed for at afvise anmodningen. Hvis det sker, kan Danmark ikke få en parallelaftale. En eventuel parallelaftale skal i sidste ende godkendes af Europa-Parlamentet.

Danmark har i dag parallelaftaler med EU om fire retsakter. Danmark har fået afslag på anmodning om parallelaftaler om to andre retsakter.

Hvis danskerne stemmer ja til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, tilslutter Danmark sig de fire retsakter, som vi i dag har parallelaftaler om. Det betyder, at Danmark herefter vil være med i retsakterne på lige fod med de andre medlemslande.

Hvis danskerne stemmer nej til at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, fortsætter de eksisterende parallelaftaler uændret.

De danske parallelaftaler

Danmark har i dag parallelaftaler om fire retsakter på området for retlige og indre anliggender.

Danmark har fået afslag på anmodning om parallelaftaler om to andre retsakter.

Baggrunden for de danske parallelaftaler er, at Danmark står uden for samarbejdet om retlige og indre anliggender. Da Amsterdam-Traktaten trådte i kraft i 1999, gik EU-samarbejdet om henholdsvis grænsekontrol, asyl- og indvandring samt civilret fra at være mellemstatsligt til overstatsligt. Derfor kunne Danmark – på grund af rets-

forbeholdet – ikke længere deltage i disse dele af EU-samarbejdet. Den daværende danske regering fandt i 2001, at det var uhensigtsmæssigt, at Danmark ikke kunne deltage på en række centrale områder. Derfor anmodede regeringen Europa-Kommissionen om at blive tilknyttet i alt seks forbeholdsbagte retsakter gennem parallelaftaler.

Det handler om *meget mere* end Europol!

Det danske retsforbehold har tjent os godt. Det skal vi ikke sætte over styr.

Af Kenneth Kristensen Berth, MF, EU-ordfører for Dansk Folkeparti

Hvad handler afstemningen den 3. december egentlig om? Det burde være et enkelt spørgsmål at besvare, men det er det langtfra. I hvert fald er der forskellige bud på svaret afhængigt af, om man spørger de EU-begeistrede partier, som anbefaler et ja, eller om man spørger os, der kæmper for et nej. Den væsentligste grund til forvirringen er for mig at se, at ja-partierne spiller med fordækte kort. Realiteten er, at de ikke for alvor er interesserede i, at det går op for danskerne, hvad der er på spil.

Så frygter de nemlig, at danskerne vil stemme nej.

Med god grund.

Når man hører nogen fra ja-partierne tale om retsforbeholdsaftemningen, så fremgår det helt tydeligt som om, at afstemningen – stort set – kun handler om Danmarks medlemskab af det fælles europæiske politisamarbejde. Oppositionens statsministerkandidat, Mette Frederiksen, er gået så vidt som til at kalde afstemningen 3. december en folkeafstemning om Europol, og justitsminister Søren Pind turnerer med et budskab om, at Danmark må forlade Europol, hvis danskerne siger nej. Men det er ikke korrekt, og jeg vil i det følgende redegøre for hvorfor.

Lad mig starte med at opstille tre centrale argumenter for, hvorfor jeg klart anbefaler et »nej« den 3. december.

1. Afstemningen handler om meget mere end Europol.
2. Dansk Folkeparti står på mål for, at Danmark forbliver i Europol.
3. En afskaffelse af retsforbeholdet er en glidebane mod mere EU.

Meget mere end Europol

Formelt handler afstemningen om, hvorvidt Danmark skal erstatte retsforbeholdet med en såkaldt tilvalgsordning og tilslutte os 21

retsakter på en lang række retlige områder såvel som Europol. Jeg mener, at der er en lang række af disse retsakter, som er problematiske, og som Danmark helt klart bør holde sig langt væk fra. Mere om det senere. Men ja-partierne vil helst kun snakke om Europol. Hvorfor det?

Fordi det er deres største chance for at få afskaffet det danske retsforbehold, sådan som de har pønset på i efterhånden mange år. Men det er langtfra en retvisende beskrivelse af, hvad det egentlig er, vi skal stemme om den 3. december.

Hvis det bliver et ja den 3. december, så ophæves hele retsforbeholdet. Det betyder, at et flertal i Folketinget fremover kan tilvælge alle de direktiver, som man måtte ønske. Herunder en fælles EU-udlændingepolitik, fælles strafferet og en EU-anklagemyndighed. Et ja vil være ensbetydende med, at danskerne ikke længere skal spørges. Man kan vælge at tro på ja-partierne, når de siger, at de ikke ønsker at gå længere. Eller man kan vælge at være realist. Flere af partierne bag aftalen om retsforbeholdet erklærer åbenlyst, at de ønsker at gå meget længere ind i en fælles retspolitik, og historien viser, at danskerne siden 1972 er blevet taget ved næsen. Gang på gang har danskerne fået at vide,

at EU ikke skulle have mere indflydelse på vores arbejdsmarkeds- og velfærdspolitik. Det har EU i dag. Derfor er der grund til at være skeptisk og sige stop.

Det er korrekt, at Danmark risikerer at ryge ud af Europol, idet politisamarbejdet overgår fra at være mellemstatsligt til at blive overstatsligt samarbejde. Og Danmark er som udgangspunkt ikke en del af det overstatslige samarbejde på retsområdet på grund af vores forbehold. Det har man vidst ville ske på et tidspunkt, lige siden Danmark tilsluttede sig Lissabontraktaten.

Det europæiske politisamarbejde er vigtigt. Det skal Danmark selvfølgelig være en del af. Naturligvis skal vi samarbejde med de andre europæiske lande om at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet. Og det er der stort set heller ingen politisk uenighed om i Danmark! Et stort flertal af Folketingets partier ønsker, at Danmark forbliver i Europol. Når det nu er tilfældet, hvorfor har man så ikke for længst forhandlet en såkaldt parallelaftale med de andre deltagende lande, sådan som Danmark har på flere områder, så Danmark kan forblive i Europol? Det er jo i de andre landes interesse, at Danmark er en del af det fælles politisamarbejde. Ville det ikke være at udvise rettidig omhu? Jo, netop. Hvorfor har man så ikke gjort det? Svaret er naturligvis, at man fra ja-partiernes side ikke har haft nogen interesse i at sikre, at Danmark kan forblive i Europol, fordi truslen om, at vi ryger ud, er det bedste kort, de har på hånden, når de skal

prøve at overbevise danskerne om, hvordan de kan slippe af med det retsforbehold, de hader.

Det er i denne sammenhæng værd at minde om, at der faktisk var sat gang i et arbejde på embedsmandsniveau for at få afdækket de tekniske aspekter i en dansk parallelaftale. Men det arbejde stoppede den daværende regering i 2014! Ja, faktisk har man valgt den ringest mulige løsning ved i årevis at signalere, at en folkeafstemning om retsforbeholdet er lige om hjørnet, uden at man reelt har gjort anstalter til at afholde en sådan afstemning af frygt for at tabe den samtidigt med, at man så godt som intet har gjort for at få dannet sig et overblik over mulighederne for at få forhandlet en parallelaftale på plads. For hvorfor skulle de andre lande give sig i kast med de komplicerede og potentielt besværlige forhandlinger med Danmark, når skiftende danske regeringer bliver ved med at signalere, at en afskaffelse af retsforbeholdet er lige om hjørnet? Skiftende regeringer har på denne måde gamblet med dansk medlemskab af Europol. Men jeg tror

nu godt, at de snusfornuftige danske vælgere kan gennemskue den manøvre...

Dansk Folkeparti og Europol

Ja-sidens store slagnummer er som nævnt et dystert skræmbillede af et isoleret Danmark, som er prisgivet den internationale kriminalitet, fordi vi ikke kan forblive i Europol. Det er en grov vildledning. Først og fremmest kan vi arbejde for en parallelaftale, sådan som Norge, Schweiz og en række andre lande har med EU. Hvis det mod forventning viser sig, at en parallelaftale stiller Danmark ringere, kan vi vælge at overdrage suveræniteten til EU på lige præcis dette område. Det vil sige, at Danmark kan forblive medlem af Europol, men at befolkningen skal spørges, hver gang Folketingets flertal ønsker at gå videre. Det vil i øvrigt være det rigtigste i forhold til grundlovens paragraf 20 om suverænitetsafgivelse.

Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Enhedslisten og Folkebevægelsen mod EU er gået sammen om en erklæring for at vise, at der på nej-

siden er enighed om, at en anden kurs er mulig. Den vil sikre, at Danmark bliver i Europol, samtidig med at vi bevarer resten af retsforbeholdet. Vi peger konkret på to alternative modeller.

Det første alternativ overlader ikke beføjelser til EU, men sikrer samarbejdet om væsentlige områder med de andre EU-lande via indgåelse af parallelaftaler, som det eksempelvis kendes fra Norge, Island og Schweiz samt en lang række andre lande. Dermed sikres fortsat dansk deltagelse i Europol-samarbejdet, hvor Danmark på lige fod med alle andre lande, der deltager i samarbejdet, indgår i det operationelle politisamarbejde på tværs af grænserne. Med denne løsning bliver Danmark ikke en del af et overnationalt Europol, og vi kan, hvis det er i Danmarks interesse, trække os fra samarbejdet, hvis det udvikler sig i en u hensigtsmæssig retning. Samtidig muliggør en parallelaftale, at vi kun deltager i dele af Europol-samarbejdet, såfremt Folketinget ønsker dette. Det kan fx blive relevant, hvis Europol-samarbejdet ændrer ved danske retssikkerhedsgarantier. En parallelaftale giver dermed mere gennemsigtig-

hed og demokratisk handlefrihed end den suverænitetssafgivelse, der ligger i en tilvalgsordning.

Det andet alternativ (en begrænset anvendelse af tilvalgsordningen) accepterer at overlade retspolitiske beføjelser til EU på et nærmere bestemt område – eksempelvis Europol og terrorbekæmpelse. På alle øvrige områder af EUs retspolitik fastholdes suveræniteten i Danmark. Dermed sikres det, at enhver overdragelse af beføjelser til EU skal i høring, diskuteres og behandles grundigt i Folketinget ligeværdigt mellem alle Folketingets partier – og at enhver overdragelse af beføjelser sker ved folkeafstemning efter Grundlovens §20. Dermed sikres det, at danskerne får mulighed for at tage konkret stilling, når der overlades suverænitet, samt at et flertal i Folketinget ikke senere kan afgive yderligere suverænitet, med mindre vælgerne spørges, sådan som det ellers vil være tilfældet med EU-partiernes forslag. De to modeller kan også kombineres. Det er den diskussion, vi nu må have med hinanden i stedet for et diktat fra lukkede forhandlinger, hvor en stribe af Folketingets partier og alle vælgere er blevet

holdt i uvidenhed og afskåret fra indsigt i de reelle politiske forhandlinger til skade for den demokratiske proces i dansk EU-politik. Den bevidst manglende rettidige omhu omkring Europol skal ikke misbruges til at skrive en blanko-check til et EU-begejstret flertal på Christiansborg.

Derudover er vi også enige om, at enhver fremtidig ændring af EU-traktaterne skal forelægges folkeafstemning uafhængig af, om der juridisk er tale om suverænitetssafgivelse eller ej. Det er helt essentielt, at EU-systemet demokratiseres, hvis det skal udbygges. Ændringer af traktaterne har ofte så grundlæggende betydning for danske borgere og Folketingets handlemuligheder, at det reelt er ligeså stor en ændring og magt-afgivelse, som en egentlig suverænitetssafgivelse i Grundlovens forstand, at der er behov for en folkeafstemning. Det gælder eksempelvis EUs finanspagt.

En glidebane mod mere EU

Som det efterhånden vil være læseren bekendt, handler afstemningen den 3. december altså ikke først og fremmest om Europol. I virkeligheden er det noget helt

andet, vi bør debattere op til folkeafstemningen – fx om danskerne virkelig ønsker at delegerere den magt, de har i form af Grundlovens §20. Her kan danskerne via en folkeafstemning, såfremt der ikke er 5/6 flertal herfor i Folketinget, bestemme, hvornår Danmark skal afgive suveræniteten.

Det er nemlig konsekvensen af et ja ved folkeafstemningen 3. december.

Den magt, som befolkningen har til at afgive suveræniteten, delegeres til et tilfældigt, almindeligt flertal i Folketinget.

Med folkeafstemningen afgives nemlig ikke suveræniteten i »nærmere bestemt omfang«, som Grundloven foreskriver det.

Ja-partierne får derimod et mandat til at kunne afgive suveræniteten på danskernes vegne i al fremtid. Det er et vidtrækkende mandat, al den stund at vi ikke aner, hvad der er i støbeskeen i EU, og hvad der kan risikere at komme inden for de næste 10-20 år.

I sammenhæng med lovforslaget har ja-partierne præsenteret en politisk aftale, hvori man lover ikke at gå med i EUs fælles asyl- og udlændingepolitik uden enighed.

Statsministeren har endda lovet endnu en folkeafstemning herom, i fald det alligevel bliver aktuelt. Men hvad er egentlig EUs fælles asyl- og udlændingepolitik? Jeg har forgæves forsøgt at få svar på det hos statsministeren.

Er det f.eks. en del af EUs fælles asyl- og udlændingepolitik, når der om et års tid måske opnås enighed om en fælles og permanent omfordelingsprocedure for flygtninge – et forhold som sammenkædes med fortsat deltagelse i Dublin-konventionen? Vi ved det ikke. Og det er alene op til ja-partierne på Christiansborg at beslutte det.

De 21 retsakter

Folkeafstemningen handler som nævnt også om, at ja-partierne vil have Danmark med i 21 forskellige retsakter. Der er tale om EU-lovgivning inden for en lang række områder inden for det strafferetlige såvel som civil-, handels- og familieretlige samarbejde, hvor dansk lovgivning vil blive underordnet EU-reglerne, hvis danskerne stemmer »ja« den 3. december.

Det er bl.a. forhold som ægteskabssager, gensidig anerkendelse af domme, konkurser og inddrivelse af gæld. Jeg mener, at vi skal bevare den lovgivningsmæssige kontrol over disse områder i Danmark. Det skal være i Folketinget og ikke i EU-systemet, at den danske lovgivning skal udformes.

Retsakter fra andre lande, hvoraf nogle er præget af korrupsion og et tvivlsomt retssystem, kommer til at gælde umiddelbart i Danmark. Uden at en dansk dommer efterprøver sagerne. En udvikling, som blandt andet Advokatsamfundet har advaret imod. Det skal vi holde os langt væk fra.

Det danske retsforbehold har tjent os godt. Det skal vi ikke sætte over styr.

Stem trygt »nej« den 3. december. Lyt ikke til ja-sidens trusler og propaganda. Vi skal nok finde en løsning, så vi bliver i Europol.

Danmark skal have de bedst mulige vilkår

Af Thomas Jensen, MF, EU-ordfører for Socialdemokraterne

Den 3. december skal danskerne til stemmeurnerne. Det er en vigtig afstemning. Den handler om at sikre danskernes tryghed og om at bekæmpe kriminalitet på tværs af grænser. Det gør vi bedst, hvis Danmark fortsat er med i det fælles politisamarbejde EUROPOL. Det kan du som vælger være med til at sikre, hvis du stemmer »JA« den 3. december

Verden er under forandring

Verden er under forandring. Det betyder flere grænseoverskridende problemer, hvilket er en af årsagerne til, at vi har intensiveret samarbejdet med EU. Samarbejdet har været det mest effektive middel til at sikre fred i en tidligere så

ustabil region. Den frie bevægelighed i EU har betydet større vækst og flere arbejdspladser i hvert enkelt land.

Men som bekendt vokser træerne aldrig ind i himlen.

Udviklingen har også betydet, at det er blevet lettere at lave kriminalitet i et land, og flygte til et andet. Det var blandt andet på baggrund af det, at EUs politisamarbejde, Europol, blev oprettet i 1999.

Europol

Europol er ganske enkelt en succeshistorie i samarbejdet om forebyggelse og ikke mindst bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet. Det gælder, hvad enten der er tale om efterretningsarbejde, efterforskningsarbejde eller politiarbejde. Et samarbejde dansk politi står til at falde ud af, hvis vi stemmer nej.

Terrorisme, pædofili, menneskehandel, internetkriminalitet, narko- og indbrudskriminalitet og omrejssende kriminelle bander er blot nogle af de kriminalitetsformer, dansk politi i dag kan bekæmpe med hjælp fra Europol.

I 2011 var en dansk politikreds eksempelvis med til at iværksætte en efterforskning vedrørende organiseret menneskesmugling fra Filippinerne. Her bidrog Europol til efterforskningen med analysebistand, finansiering og informationer via Europolts registre. Disse

værktøjer betød, at det var muligt for dansk politi at idømme gerningsmanden 6 års fængsel for menneskesmugling.

I oktober i år blev det offentliggjort, at der ved hjælp af Europol er blevet anholdt 179 personer og beslaglagt flere ton kokain og narkotika. En omfattende operation mod organiseret kriminalitet med lande både i og uden for EU.

Hvert år benytter dansk politi sig af hjælp fra Europolts registre over kriminelle. 70.000 gange årligt eller mere præcist hvert sjette minut søger dansk politi i Europolts databaser. Dermed står dansk politi for 19 procent af alle søgninger i Europolts registre.

Forklaringen: Danmark er et lille, åbent land, som udenlandske kriminelle kan komme hurtigt ind og ud af.

Ved et ja sikrer vi fuld dansk deltagelse i Europol.

Hvorfor kan vi ikke blive i Europol?

Rent teknisk sker der det, at Europol overgår fra det såkaldte mellemstatslige til et overstatsligt samarbejde. Det betyder, at det retsforbehold Danmark fik i 1993, nu er blevet indhentet af udvik-

lingen og forhindrer dansk deltagelse i Europol. Vi ønsker at give dansk politi de bedst mulige vilkår til at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet. Det kan vi ved en omdannelse af det danske retsforbehold til en tilvalgsordning.

Tilvalgsordningen

Danmark har fået en helt unik mulighed for at få omdannet retsforbeholdet til en tilvalgsordning. Det betyder, at Danmark får tilbudt et tag-selv-bord med lovgivning. Her kan vi frit vælge til og samtidig fravælge nogle områder, hvor vi hellere selv løser det.

Danske folkevalgte politikere beslutter, hvilke dele af samarbejdet vi skal og ikke skal være med i. Det sikrer, at Danmark kun deltager i retsakter, som er i Danmarks interesse.

Ingen tvinger os til at deltage i noget!

Når vi skal stemme om tilvalgsordningen, stemmer vi om 22 ud af 48 retsakter. Retsakter som skal gøre det mere trygt at være dansker. Det er lovgivning, som handler om menneskehandel, indsatsen mod terror og cyberkriminalitet. Det handler også om nogle af de udfordringer, som rammer danske borgere og virksomheder hver dag, når de engagerer sig på tværs af grænserne i Europa.

Vi har også fravalgt lovgivning.

Danmark skal ikke være en del af den europæiske asyl- og indvandrer politik. Sådan vil det også være i fremtiden. En tilvalgsordning vil derfor ikke have indfly-

delse på Danmarks udlændinge- og asylpolitik.

Vi står vagt om, at dansk udlændingepolitik bestemmes af Danmark uden indblanding fra EU. Det fremgår også krystalklart af den aftale, der er blevet indgået mellem ja-partierne, og hvor hvert aftaleparti har vetoret.

Et alternativ?

Det er efterhånden gået op for de EU-skeptiske partier, at Europol har stor betydning for danskernes sikkerhed. De foreslår derfor en såkaldt parallelaftale, fordi de tror, at Danmark så kan blive i Europol. En sådan aftale er dog højst usandsynlig.

For det første indgås parallelaftaler inden for Europol-samarbejdet typisk med lande, som ikke er med i EU. Det gælder eksempelvis lande såsom Norge og Schweiz.

Hvis det usandsynlige skulle ske: At Danmark får forhandlet sig frem til en parallelaftale, vil det tage tid. Erfaring viser, at det tager mellem fire og fem år at forhandle en parallelaftale igennem. I mellemtiden vil Danmark stå uden for samarbejdet, og Danmark vil blive et slaraffenland for kriminelle.

For det tredje kan man betvivle kvaliteten af en parallelaftale.

Norge har, som ikke-EU land, opnået en parallelaftale om Europol, men den indeholder væsentlige mangler. Norske politifolk kan ikke søge direkte i Europols registre, men skal anmode om oplysningerne hos andre lande. Nordmændene har heller ikke sikkerhed for at få parallelaftaler på andre EU-retsakter, som er vigtige for politiets arbejde.

Der er intet alternativ uden væsentlige omkostninger for danskerens sikkerhed.

Handler afstemningen kun om Europol?

Mange spørger, hvorfor der er så stor fokus på Europol i debatten. Europol er anledningen til, at vi skal have en folkeafstemning. Vi har ikke råd til at stå udenfor det samarbejde. Derfor har vi så meget fokus på Europol. Men der er også andre dele af retssamarbejdet, som Danmark har en åbenlys interesse at deltage i. Det skal vi ikke afskære os selv fra.

Vi ønsker at tilvælge lovgivning, der ligesom Europol, bidrager til danskernes tryghed. Først og fremmest i forhold til bekæmpelse af alvorlig kriminalitet på tværs af grænserne og indsatsen mod terror. Men også når det kommer til nogle af de udfordringer, som rammer danske borgere og virksomheder hver dag, når de engagerer sig på tværs af grænserne i Europa.

Hvad stemmer vi om?

Vi stemmer om at sikre dansk selvbestemmelse ved at få en tilvalgsordning, hvor det er danske politikere, der beslutter, hvilke retsakter Danmark skal deltage i. De eneste som retsforbeholdet gavner, er de kriminelle.

Med et ja den 3. december sikrer vi, det bliver sværere at være kriminel og tryggere at være dansker. Ved et ja sikrer vi de bedste vilkår for Danmark. Derfor anbefaler jeg et ja den 3. december.

JA TIL AFSKAFFELSE AF
RETSFORBEHOLDET =
MINDRE ÅBENHED, MINDRE DEMOKRATI

Nej til blankocheck – **BEVAR** befolkningens retsforbehold

Af Finn Sørensen,
MF for Enhedslisten

Enhedslisten anbefaler et nej til at afskaffe retsforbeholdet. Et ja betyder, at vi afskaffer befolkningens indflydelse på retspolitikken. Et ja betyder, at ja-partierne får en blankocheck til at lade EU bestemme over alle områder af retspolitikken, fra politisamarbejde til familieret og asyl og indvandring.

Åbenhed og demokrati frem for EU-bureaukrati

I Enhedslisten mener vi, at beslutninger skal træffes så tæt på borgerne som muligt. En afskaffelse af retsforbeholdet fører til mindre åbenhed, mindre demokrati. Et ja svarer til at udstede en blankocheck, så et tilfældigt flertal i folketinget kan beslutte, i hvilket

omfang EU skal bestemme over retspolitikken. Har vi først sagt ja, kan det ikke gøres om. Enhedslisten går ind for et stærkt og forpligtende europæisk samarbejde. Men samarbejdet skal forankres hos de europæiske befolkninger, ikke hos bureaukrater, regeringschefer og lobbyister fra de store virksomheder.

Meget mere end Europol

Afstemningen den 3. december handler om meget mere end Europol. Hvis det er så vigtigt med Europol, kan vi lave en særskilt folkeafstemning om det. Men det handler om alle områder inden for retspolitikken: Grænsekontrol, asyl og indvandring, civilret, familieret, arveret, handelsret, strafferet og retsregler. En europæisk anklagemyndighed får ret til at anlægge sager ved danske domstole. Domstolene i de øvrige europæiske lande vil få adgang til at træffe beslutninger, som danske

domstole skal respektere. Det gælder overvågning af flypassagerer, forældremyndighed, skilsmisser og noget så vidtgående som beslutninger om ransagninger og beslaglæggelser af danske boliger.

Ingen kender konsekvenserne

En afskaffelse af retsforbeholdet fører til dårligere retssikkerhed, mere overvågning og ringere kontrol med politiet. Et ja betyder, at vi skal anerkende retssystemer og retsafgørelser i 27 andre medlemslande. Der er store forskelle mellem landene. I Syd- og Østeuropa er der tradition for lange, hårde straffe. I Litauen er der forbud mod »homoseksuel propaganda«. I Polen, Irland og Malta er der ikke fri abort. Men vi skal anerkende de andre landes retssystemer og domstolsafgørelser. Ja-partierne vil have os til at stemme ja til noget, de ikke selv kender konsekvenserne af. Men vi vil ikke købe katzen i sækken.

»Hvor Ploven ej kan gaa, og Leen ikke slaa, der bør et Træ at staa«

Journalist Erik Jensen har skrevet en fremragende bog om genrejsningen af Almindingen, bornholmernes skov og stolthed, med masser af fine anekdoter og fortællinger om skov og folk samt pragtfulde illustrationer.

Af Jørgen Jensen

Overskriften er en gengivelse af et klassisk slagord fra slutningen af 1700-tallet, hvor landboreformerne kom i u. time, hvis det skulle lykkes at redde de danske skove efter århundreders tilbagegang.

Engang havde Danmark næsten været dækket af skov, men i år 1800 blev bunden nået, da der kun var fire procent skov tilbage. Det skyldtes et enormt forbrug af træ, ikke mindst til byggeri og brændsel, og at bøndernes husdyr bogstaveligt talt åd rub og stub i skovene.

Det var baggrunden for en ny forordning for de kongelige skove i 1781, hvor indhegning og forbud mod græsning blev den nye orden. Skovdriften skulle for alvor adskilles fra landbruget. Det betød skovdrift med indhegning og plantning, nyvækst og bedre tider.

Slagordet i overskriften er nævnt i journalist Erik Jensens bog »Almindingen – bornholmernes skov«, som udkom for kort tid siden og er den første samlede fortælling om den storstilede gen-

Journalist Erik Jensen.

rejsning af en skov, som så vist er bornholmernes, men som også har givet og fortsat byder på unikke naturoplevelser for de mange, der hvert år besøger solskinsøen i Østersøen.

Det er kun godt 200 år siden, at der næsten ikke var skov tilbage på Bornholm, som ellers i flere tusinde år var dækket af skov. På det tidspunkt vendte en bornholmer tilbage til fødeøen og genskabte skoven, som da fremstod forhugget og ødelagt. Hans Rømer plantede Almindingen og opførte pavillonen på Christianshøj, der blev et yndet mødested for bornholmerne. Erik Jensen tager os i

bogen med på en spændende og til tider dramatisk rejse gennem en vigtig del af øens historie.

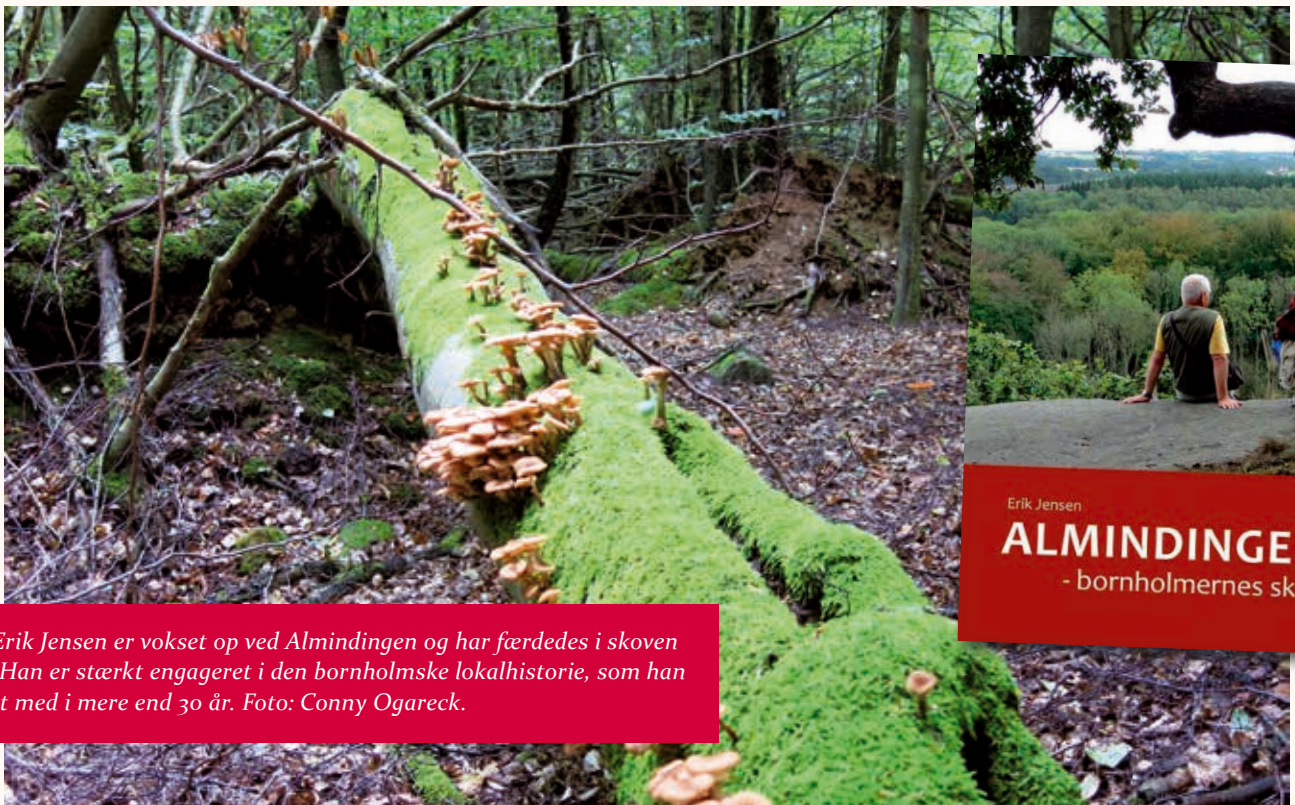
Bornholm blev en ø

De første mennesker på Bornholm dukkede op for ca. 12.000 år siden. Dengang var Bornholm stadig landfast med Rügen, men et par tusinde år senere førte datidens globale opvarmning til temperatur- og havstigninger, og så sagde Bornholm farvel og tak til Rügen og svømmede videre til sin egen tilværelse i Østersøen.

Det er først for ca. 5.000 år siden, at samhørigheden mellem bornholmerne og deres skov for alvor opstod, da fiskerne og jægerne fra bopladserne langs kysten fik selskab af mennesker med hakker og økser. Det var starten på bondekulturen. Efterhånden rykkede menneskene ind på øen, hvor de fældede træer og etablerede marker, og husdyrene dukkede også op.

En spirende nedtur

Det vil føre for vidt at gå i detaljer med forhistorien her, men hverken datidens få husdyr eller sten-

Journalist Erik Jensen er vokset op ved Almindingen og har færdes i skoven hele sit liv. Han er stærkt engageret i den bornholmske lokalhistorie, som han har arbejdet med i mere end 30 år. Foto: Conny Ogareck.

alderens flintøkser og jernalderens og bronzealderens mere avancerede redskaber kunne tage livet af de bornholmske skove. Forfatteren anfører, at forskerne peger på to perioder, hvor Almindingskoven begyndte at blive trængt – første gang omkring år 1000 og næste gang to-tre århundreder senere. Det passer tidsmæssigt med storhedstiden for de to borge i Almindingen – Gamleborg og Lilleborg – hvor den kraftige rydning af skoven kan hænge sammen med kongers og bispers indtog på øen. Skoven måtte vige for marker, og der blev brugt meget træ til byggematerialer og brændsel. I de følgende århundreder er det ikke skovens tilstand, der optager øens herrer. Kongerne var optaget af at pleje vildtet, og bønderne ville ikke opgive deres privilegier fra gammel tid, nemlig at lade kvæg,

grise og får græsse frit i skoven. Det som Erik Jensen kalder »skovens langsomme sultedød«. Kimen var lagt til den katastrofe, der blev åbenbar i 1700-tallet, hvor skoven blev næsten udryddet.

Hans Rømer

Det blev lige en opgave for en ung bornholmer, Hans Rømer, født på Knarregård i Rutsker, og på det tidspunkt i gang med en militær løbebane, hvor der også blev tilbudt en forstlig uddannelse med udsigt til at arbejde som skovfoged og eventuelt skovrider i forstetaten. Rømer så straks muligheden, da Rentekammeret – datidens statslige forvaltning med ansvar for økonomi og meget andet – anbefalede en genrejsning af Almindingen. Han sendte et brev til lederen af Rentekammeret, Christian Ditlev Reventlow, som

var foregangsmand for reformer af landbrug og skovdrift. Her skrev den unge sekondløjtnant frimodigt, at han ville egne sig glimrende til at gennemføre planerne for Almindingen, dvs. at indhegne og fremelske en ny skov. Det var ikke just alle med indsigt i skovplanerne, der fandt Rømer som den rette mand, men så skar Reventlow igennem og indstillede til kongen, at Rømer skulle ansættes som skovrider på Bornholm. Det var efter Reventlows opfattelse helt afgørende, at opgaven med Almindingen blev overladt til en mand, der kendte Bornholm og havde lyst til at bo der. Det skulle vise sig at blive den rigtige beslutning.

Den 6. august 1800 kommer der en kongelig resolution, som betegnes som Almindingsens dåbsattest. Almindingen skal indhegnes og

nyplantes, og der skal inddrages højlyng til udvidelse af skoven. Så tog Rømer fat. Han fik en fyldig instruktion fra Rentekammeret, men den lå mest i hans skuffe, for den unge skovrider kunne lide at handle og underrette sine foresatte efterfølgende. Ved Gamleborg, hvor han har startet en planteskole, indhegner han godt en halv hektar med stengærde, graver grøfter og forbereder jorden med muld. Og så begynder beplantningen med diverse træsorter. Men den store udfordring er at få indhegnet Almindingen. Det viste sig, at 10 km stengærde ville koste 10.000 rigsdaler, og det var Rentekammeret ikke indstillet på at betale og forkastede de indkomne tilbud. Så bød Rømer selv på opgaven, og Rentekammeret accepterede på den betingelse, at for de 10.000 rigsdaler skulle skovrideren udover stengærden opføre et redskabshus og et tømmermagasin. Da arbejdet begyndte, var der ca. 165 hektar i området med avnbøg og lav egeskov. Resten af Almindingsens 600 hektar var lyng, klipper, krat og moser. Rømer byggede sit hegn uden om Rytterknægtsområdet og udvidede dermed skoven fra 600 til 800 hektar. Rømer blev ikke just en populær skikkelse på Bornholm de første år. Uanset regler og forordninger har bornholmerne altid opfattet Almindingen som deres skov, hvor de kunne hente brænde og lade deres husdyr græsse. Der var ikke megen forståelse for, at han med sit hegn lukkede skoven. Der bliver nogle gange begået hærværk

mod hegnet. Men trods sorte stunder fortsætter skovrideren ufortrødent sit arbejde, og hegnet er færdigt i 1809. I 1817 grundlagde han den bøgeskov, der er karakteristisk for Almindingen. Han udplantede 80.000 bøgeplanter, men ikke nok med det: Samme år blev der plantet 80.000 ædelgran, 10.000 lærk, 10.000 ask og 20.000 andre træsorter.

Rømer fortsætter sit slidsomme arbejde frem til sin død i 1836. Det kan noteres, at efterkommerne til de bornholmere, der så skævt til hans projekt i Almindingen, ligesom den øvrige befolkning på Bornholm, er taknemmelige for hans indsats. Tusinder fulgte ham til graven, og i 1893 blev der rejst et monument over ham, en otte meter høj obelisk af rød granit, ved den gamle planteskole syd for Christianshøj.

Det tog over 100 år

Det tog over 100 år helt frem til 1920, før Almindingen var genskabt i den form, vi kender den i dag. Rømer var pionér, men mange skovridere fulgte efter ham og gjorde en fortjenstfuld indsats. Hans efterfølgere tredoblede Almindingsens areal fra 1850 og frem. Erik Jensen følger dem alle på vej, ikke blot med historiske facts, men også med anekdoter og interviews med andre mennesker med tilknytning til skoven. Om glæder, sorger, bataljer, udfordringer, forhindringer, teknologiske nybrud og meget andet.

I afsnittet om skovens folk og deres huse er der omtale af samtlige skovridere frem til den nu-

værende Søren Friese, skovridergården samt skovfogedhuse.

Forfatteren sætter også fokus på skovens virksomheder gennem tiderne, og hvordan Almindingen blev centrum for alskens folkelige aktiviteter for tusindvis af bornholmere. Der er afsnit om festlige dage og jagtens glæder i den kongelige skov.

Erik Jensen er gået grundigt til værks, og i hans velskrivende hånd får stoffet, både det historiske og det nutidige, liv og lyst, så det er en fornøjelse at læse. Bogen er spækket med illustrationer og fotos. Naturvejleder Søren P. Sillehoved er manden bag en stribe pragtfulde billeder.

Og så er det da også noget af et scoop, at forfatteren har formået at få Hans Kongelige Højhed, Prinsgemalen, til at skrive bogens forord. Prins Henrik har fortsat århundredes tradition med kongelige jagter i Almindingen, og han er tydeligt begejstret.

»Skoven er som Bornholm – og bornholmeren – unik. Ingen anden skov i Danmark kan byde på denne mangfoldighed af træer, søer, moser, klipper. En tidlig morgenstund i Almindingen, hvor stilheden kun brydes af skovens egne lyde, er for mig en naturoplevelse, som ikke findes bedre«, skriver Prinsgemalen.

- *Almindingen – bornholmernes skov.*
- *Erik Jensen.*
- *Bornholms Tidendes Forlag.*
- *295 kr.*

Julemøde på Folkevirke: **MADE IN CHINA**

Folkevirke sætter fokus på Kina gennem foredrag

Traditionen tro holder **Folkevirke julemøde** i december. Det bliver **onsdag 2. december kl. 15.00** på **Folkevirke**.

Folkevirke er vært ved lidt **gløgg** og **juleknas**. Som sædvanlig bliver der rig lejlighed til at tale med repræsentanter for Folkevirkes forretningsudvalg og andre folkevirkebrugere.

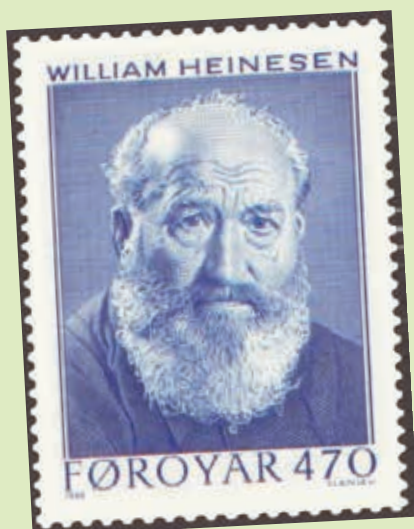
Desuden vil **Folkevirkes formand, Annemarie Balle**, som gennem de seneste ti år har fore-

taget mange rejser til **Kina**, og som også har været en tur i Tibet, give et indblik i livet i det fascinerende land.

Kina har i mange år været et spændende land – Landet i Midten – med en tusindårig lang historie og en fantastisk kultur at byde på. De fleste har som børn gravet dybe huller for at »komme ned til kineserne« og lyttet til det fascinerende H.C. Andersen-eventyr om den kinesiske kejser – »Nattergalen«.

Op gennem 1960'erne og de følgende årtier blev butikkerne fyldt med billige produkter, som alle var »Made in China«.

Mange har taget en chartertur til typisk Beijing og Xian for fx at se Den forbudte by og Sommerpaladset eller terrakottahæren. Men landet byder også på meget andet. Annemarie Balle vil fortælle om nogle af de mange andre oplevelser, man kan få og om det hverdagsliv, som mange kinesere har.

Nyt lys over Heinesen

Fredag 4. december kl. 14.00 inviterer **Folkevirke** i Lyngby til **møde** i **Sognegården** i Kgs. Lyngby, Lyngby Kirkestræde 10A, 2800 Kgs. Lyngby.

Den **færøske foredragsholder Christin Plate** vil fortælle om den **færøske digter, forfatter, tegner og maler William Heinesen**.

William Heinesen var en interessant person, som man aldrig

bliver helt færdig med. Den danskskrivende forfatter var kendt bl.a. for romanerne »**De fortabte spillemænd**«, »**Moder syvstjerne**« og »**Tårnet ved verdens ende**«.

Entré: **100 kr.** Der vil blive serveret kaffe i pausen.

Tilmelding

Lene Hjeds, tlf. 45 81 61 31 eller e-mail: lene-hj@hotmail.com **senest 1. december 2015**.

Juletraditioner i globalt perspektiv

Folkevirke arrangerer sammen med Mødestedet for Kvinder, Frode Jakobsens Plads 4 i Vanløse samt Lokaludvalget i Vanløse en hyggelig, inspirerende og tankevækkende julesammenkomst for hele familien søndag 6. december kl. 12-16.

I løbet af eftermiddagen fortæller Folkevirkes næstformand Jeanne Bau-Madsen om betydningen af danske juletraditioner, ligesom der serveres bl.a. danske julespecialiteter. Der bliver også tid til selv at lave lidt dansk julepynt samt synge både danske og arabiske jule- og nytårsange.

Hele eftermiddagen vil en række danske og etniske foreninger fortælle om deres aktiviteter og byde på bl.a. smagsprøver.

PROGRAM

Kl. 11.00: Morgenbord med brød, ost, kaffe og te samt mulighed for at se nogle af standene.

Kl. 12.00: Folkevirkes næstformand Jeanne Bau-Madsen fortæller om danske juletraditioner og introducerer »Kultursta-fetten« samt fortæller om de tilhørende plancher. Der synges en dansk julesang.

Kl. 13.00: Mød de deltagende foreninger og se på standene.

Kl. 14.00: En nydansker fortæller om nytårstraditioner rundt om i verden. Der synges en arabisk nytårsang.

Kl. 15.00: Der serveres alkoholfri julegløgg og æbleskiver.

Derefter kan man lave sin egen julepynt og juledekoration. Det

er fortsat muligt at tage en snak med udstillerne.

Deltagelse er gratis, men af hensyn til det praktiske er det nødvendigt med tilmelding senest 30. november til:

Mødestedet for Kvinder
v/ Louiza Korkaz, tlf. 26 94 52 48
eller e-mail: korkaz4@hotmail.com
eller Folkevirke – gerne på e-mail:
folkevirke@folkevirke.dk eller
annemarieballe@hotmail.com

På gensyn på Mødestedet,
Frode Jakobsens Plads 4 i Vanløse!

Arrangører: Lokaludvalget i Vanløse,
Mødestedet for Kvinder og Folkevirke

Indblik i Eid-traditioner

Folkevirke arrangerer sammen med Interkulturelt Kvinderåd (tidligere foreningen Etniske Minoritets Kvinders Råd) et spændende eftermiddagsarrangement lørdag 12. marts kl. 12-16.

Dagen vil give deltagerne et godt indblik i de mange traditioner og særlige forhold, som knytter sig til den muslimske Eid-fest.

En ekspert inden for Eid-festen vil give et oplæg, ligesom Folkevirkes næstformand Jeanne Bau-Madsen vil fortælle om betydningen af traditioner i et samfund.

Desuden bliver der mulighed for at få smagsprøver på en række danske og etniske specialiteter, som især serveres ved særlige høj-tider.

Af hensyn til det praktiske er det nødvendigt med tilmelding til: Folkevirke – gerne på e-mail: folkevirke@folkevirke.dk senest 10. marts.

Pris
kr. 100,-

Kvindestemmer '16:

Billedkunstneren Carina Zunino.

Folkevirke klar med flot jubilæumsprogram

Af Annemarie Balle

12.20

Forfatteren

Katrine Marie Guldager.

Katrine Marie Guldager begyndte sit forfatterskab midt i halvfemserne med et par digtsamlinger. De senere udgivelser er mere skarpe i deres indirekte kritik af den vestlige verdens egoisme. Har modtaget flere priser for sit forfatterskab. Katrine Marie Guldager vil fortælle om sin seneste bog »**Bror og søster**«.

12.55

Komponist og violinist

Birgitte Alsted.

Birgitte Alsted, komponist og violinist, hvis musikererfaring stærkt indgår i komponistvirket.

Musikken ofte dramatisk, og hun arbejder med **akustiske instrumenter, stemmer, computer og tape**. Er modtager af mange priser, bl.a. Statens Kunstfonds 3-årige stipendium samt i 2011 Kunstfondens store pris til en kvindelig komponist. Siden 2012 modtager af Kulturministeriets livsvarige kunstnerydelse.

Se mere på: www.komponistforeningen.dk/node/8653

13.30

Billedkunstneren

Carina Zunino.

»Virkeligheden« og »sandheden« er begreber, som ofte optræder

som omdrejningspunkter i kunst. I billedkunstneren Carina Zuninos **fotografiske værker** optræder **storladne landskaber**, som tilsyneladende er fotografisk dokumentation, men som dybest set er udtryk for en kunstnerisk sandhed, en billedmæssig sandhed, transformeret fra iagttagelse og oplevelse til abstrakte rum. Carina Zunino udstillede i 2013 med andre samtidskunstnere på Esbjerg Kunstmuseum på udstillingen »Mellem Virkelighed og Utopi«, hvor forskellige måder at arbejde med virkelige og utopiske rum sattes op i samspil med Edvard Weies maleri.

Pause.

14.15

Forfatteren Gitte Broeng.

I **prosa og poesi** undersøger Gitte Broeng bestemte udsnit af verden. Inden for denne ramme får detaljer og uanseligheder stor betydning. Hun debuterede med digtsamlingen »Interiør« og har senest udgivet den meget anmelderroste roman »**Frøken Klokken**«, som hun vil fortælle om.

14.45

Komponist og musikpædagog

Birgitta Holst Olsson.

Birgitta Holst Olsson, komponist og musikpædagog, har skrevet såvel **kammermusik** som **filmmusik** og

Næste forår er det 10. gang, at Kvindestemmer bliver præsenteret. De fleste gange har arrangementet været holdt i Jazzhouse, som har givet fantastiske rammer til både musik, forfatteroplæsning og billedkunst.

Jubilæet markeres med bl.a. en festtale og et program i sædvanlig topklasse.

Kvindestemmer '16 holdes **lørdag 5. marts 2016 kl. 11.30-16.00** i **Jazzhouse**, Niels Hemmingsens Gade 10, 1153 København K.

PROGRAM

11.30

Dørene åbnes.

11.50

Kvindestemmers jubilæum markeres med en **festtale** ved **kunsthistoriker** og **redaktør Lisbeth Tolstrup**.

musik til børn. »Ett dygn med Ulla Winblad« er en pendant til Bellmans viser, men nu set med kvindens øjne, et værk, som af Bellman Selskabet karakteriseres som »elegant, originalt og med dyb indsigt i Bellmans litterære univers«. Værket fremføres af **Ulla Winblads Kapel** og **Anna Kruse, vokal.**

Se mere på:

www.komponistforeningen.dk/node/8492

15.20

Forfatteren Marianne Larsen.

Med en særskilt sproglig bevidsthed har Marianne Larsen skrevet over fyre digtsamlinger. Hun ser selv sit forfatterskab som en lang fortløbende proces. Det er den stærke sociale nerve, som er kerne i forfatterskabet. Marianne Larsen vil fortælle om sit seneste værk »**Hændelser i stresset melankoli**«.

Pris

kr. 100,-

Billetter købes ved indgangen.

Café

Der kan købes sandwich, øl, vin, vand, the og kaffe.

Arrangører: Folkevirke, Kvinder i Musik, Kvindelige Kunstneres Samfund og Dansk Blindesamfunds Kvinder

Folkevirke har holdt forretningsudvalgsmøde hos Folkevirke Vesthimmerland

»Undren er begyndelsen til visdom«, Sokrates

- Forretningsudvalgsmøde i Vesthimmerland.
- Frivillighedsmarked i Dronning Ingrid Hallerne i Farsø.
- Folkevirke Vesthimmerland gør en forskel og »springer ud« med et Dansk Folkeoplysnings Samråd-projekt.
- Folkevirke Vesthimmerlands læsekreds med Inger Skærris Olsen er fyldt op med 18-20 læselystne damer.

Folkevirke Vesthimmerland har haft besøg af syv medlemmer fra Folkevirkes forretningsudvalg til et arrangement med Folkevirke Vesthimmerlands bestyrelse.

Folkevirke Vesthimmerlands lokale bestyrelse havde gjort sit yderste for, at det skulle blive en god oplevelse.

Der var dækket op med blomster, lys, bordkort og serveret lækkert mad. Højskolesangbogen blev også brugt flittigt og det var en festlig aften.

De nye lokalmedlemmer af Folkevirkes forretningsudvalg stod for forretningsudvalgsmødet dagen

efter med et godt tilrettelagt møde.

Folkevirke Vesthimmerland har for tredje gang deltaget i kommunens store arrangement Frivillighedsmarked i Dronning Ingrid Hallerne i Farsø.

Det er Vesthimmerlands Kultur- og Fritidsudvalg, der står for det store og meget velbesøgte marked.

Vi havde en god dag! Gæsterne spurgte ind til vores tilbud, og vi delte ca. 100 programmer ud. Desuden blev vi inviteret til et interview i radioen – kort og godt: Folkevirke Vesthimmerland er klar til næste år!

Folkevirke bygger på Grundtvigs folkeoplysningsbegreb.

Troen på at det at lære noget – og det at kunne fungere sammen med andre mennesker i et socialt fællesskab har betydning for vores livskvalitet og betydning for udvikling og fastholdelse af et demokratisk samfund. Folkevirkes formand Annemarie Balle har ofte sagt, at kredsen skal på banen med forskellige

Folkevirke Vesthimmerland på Frivillighedsmarked i Farsø. Roll-up udlånt af Folkevirke i København.

projekter. Dansk Folkeoplysnings Samråd råder over en pulje, som kan støtte udviklingen af lokal folkeoplysning med 319.000 kr.

Folkevirke Vesthimmerland har kontaktet udviklingskonsulent Helle H. Bjerregaard og fortalt om kredsens ønske om at starte et projekt i Himmerland.

Konsulenten var meget tilfreds og begejstret for samtalen – og ikke mindst imponeret over Folkevirke Vesthimmerlands virke gennem 40 år.

Det er et *forsøg*, som kommer til at koste blod, sved og tårer. Vi tror på det! Ansøgningsfrist: 1. april 2016.

Folkevirke Vesthimmerland, Karen Pihlkjær

Minna Kragelund i Folkevirke:

Spændende kunstfund på loftet

Af Jeanne
Bau-Madsen,
næstformand
i Folkevirke

I slutningen af 1800-tallet fandtes i København en kunstbroderi-forretning ledet af frøknerne Kristiane Konstantin-Hansen og Johanne Bindsbøll. Den forsyndede i mange år borgerskabets fruer med broderier tegnet af bl.a. P.C. Skovgaard og Constantin Hansen. De fleste af deres forlæg var tænkt udført i korssting. Kunstnerne var inspireret af de antikke mosaikker fra Pompei i Italien, som blev udgravet i midten af 1800-tallet. Hvert enkelt korssting i broderiet har samme virkning som en enkelt sten i mosaikkerne. I 1890 startede Clara Wæver en forretning med broderier tegnet af kunstnerne Thorvald Bindsbøll og Constantin Hansen. Hun tilbød desuden »Undervisning i alle brugelige Haandarbejder«. Hun underviste således borgerskabets døtre i at brodere monogrammer på deres udstyr.

Dette beskrives i bogen »100 års øjeblikke« udgivet af Kvindelige Kunstneres Samfund. Her skriver Minna Kragelund i sin artikel »Blik for materialets væsen« bl.a. om disse broderiforlæg og Clara Wævers skole og forretning. Her forhandlede disse forlæg op til 1970'erne.

300 tegninger

Den 23. september arrangerede Håndarbejdets Fremme, Kvindelige Kunstneres Samfund og Folkevirke et møde i Emma Gad Salen med seniorforsker Minna Kragelund. Hun berettede om, hvordan hun havde fundet 300 kunsttegninger på loftet over foredragssalen på Grundtvigs Højskole i Hillerød. Tegningerne var de før omtalte forlæg til broderier. Minna Kragelund fortalte, at Constantin Hansen havde været i Pompei, hvor han kopierede mosaikkerne. Da han havde ni børn, havde han brug for at tjene lidt ved siden af maleriet og solgte derfor forlæg til broderier, der byggede på hans skitser fra Italien.

Efter Minna Kragelund havde fortalt den spændende historie om,

hvordan hun fandt tegningerne fik deltagerne lov at se disse. Hun fortalte også, hvor vanskeligt det havde været at finde et arkiv, der ville passe på disse tegninger. Kunstindustrimuseet – i dag »Dansk Design Museum« – var ikke interesseret, da de kun er interesserede i produktet og ikke processen. Tegningerne blev derfor deponeret hos Dansk Husflids Selskab i Kerteminde. Siden dette selskab lukkede, har tegningerne været opbevaret i Håndarbejdets Fremmes Arkiv i Kvindernes Bygning.

Minna Kragelund er en meget vidende person og en spændende fortæller, så de mange deltagere havde en udbytterig eftermiddag.

Folkevirkes lejr for børnebørn og bedsteforældre

Efterårstur fyldt med sjov og spændende oplevelser

Aflejrleder Karen Hallberg

Tiden løber, når man er i godt selskab. Det var tilfældet for bedsteforældre og børnebørn på efterårsferie i uge 42.

Vi var i Lohals på Langeland og boede på en dejlig koloni med en uovertruffen udsigt over Storebælt, masser af plads inden- og udendørs. Vi fik mest brug for pladsen indendørs, for vejret var ikke ligefrem med os. Vi havde ønsket os klart oktobervejr med sol og blå himmel, men vi fik så til gengæld en masse andre oplevelser sammen.

Børnene var i alderen 3-10 år, og de havde det dejligt sammen, gav plads til hinanden, når der var aktiviteter, og kunne i den grad lege sammen. Uden voksenindblanding lavede de underholdning til torsdag aften, og alle var med i underholdningen. Der blev også tid til at male flotte malerier, lave sjov med æbler og til at pynte muffins.

I løbet af dagene på Bedsteforældre/Børnebørn-lejren blev der tid til at hygge sig indendørs med bl.a. at tegne og male.

Om onsdagen besøgte vi Skovsgaard Gods, som drives af Danmarks Naturfond. Der var masser af aktiviteter at deltage i. F.eks. kunne man male sit eget

Ugen igennem legede børnene og fik bl.a. lavet sjove æbler og besøgt Skovsgaards Gods, hvor der var masser af sjov og spænding.

mel og efterfølgende bage pandekager af det, måske lidt rustikke, men hvad betyder det, når man selv har lavet melet. Der kunne også laves stoftryk med kartofler, snittes roelygter, laves fantasidyr af naturens materialer eller tages på musefangst. I godsets kælder er der indrettet et museum, hvor man kan se, hvordan tyendet arbejdede og boede i gamle dage.

Tak for en dejlig efterårsferie til alle børn og voksne der var med, og jeg håber mange flere vil have lyst til at tage med næste år.

**Landet over
tilrettelægger Folkevirke
møder, foredragsrækker,
studiekredse, temamøder,
kurser og lejre,
hvor alle kan deltage**

Ved redaktionens slutning
forelå der oplysninger
om disse arrangementer.

Mere detaljerede oplysninger kan fås
ved henvendelse til
Folkevirkes kontor,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K,
telefon 33 32 83 11
(bedst tirsdage mellem kl. 9 og 16)
eller folkevirke@folkevirke.dk

Folkevirkes møder former sig som
åbne debatter om aktuelle emner,
hvor deltagerne som regel
tager udgangspunkt i et oplæg.
**Folkevirkes møder er åbne
for alle interesserede!**

REGION HOVEDSTADEN

BORNHOLM

Kontakt:

Marianne Kofod Pedersen,
Svanekevej 32, 3740 Svaneke
Tlf. 56 49 21 65

KØBENHAVN

»På Folkevirke«

Niels Hemmingsens Gade 10,
1153 København K.

Kontakt:

Folkevirke,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K. eller
Jeanne Bau-Madsen
Tlf. 45 85 65 92
folkevirke@folkevirke.dk

Folkevirkes Litteraturkreds i København

Mødestedet er Folkevirke,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K.
Tlf. 33 32 83 11

**Debatmøder foregår på Folke-
virke kl. 12.00-14.30.**

I efteråret 2015 tager debatterne
udgangspunkt i disse bøger:

26. november

Kjell Westö: »Luftspejling 38«
med oplæg af Lisbeth Eg Jensen.

10. december

Johannes V. Jensen: »Himmerlands-
historier« med oplæg af
Bodil Kampmann.

Kontakt:

Britta Poulsen
Tlf. 46 36 56 32

KØBENHAVNS VESTEGN

Litteraturkreds

Møderne holdes den sidste tirsdag i
hver måned, kl. 14-17.

Med mindre andet er nævnt,
så holdes alle møder i Glostrup
Fritidscenter mødelokale 3.

I efteråret 2015 tager debatten
udgangspunkt i:

24. november

»Signe« af Lars Johansson.
Fremlægges af: Anne Birthe Kyed.
Dagens digt: Ingelise Olsen.

Tilmelding og kontakt:

Formand Ellen Kristiansen,
Vegavænget 11, 2620 Albertslund
Tlf. 43 64 62 07
Næstformand Ingelise Olsen
Kasserer Ellis Grønvold
Suppleant/revisor
Anne Birthe Kyed

LYNGBY

4. december

Fredag 4. december kl. 14.00
inviterer Folkevirke i Lyngby til
møde i Sognegården i Kgs. Lyngby,
Lyngby Kirkestræde 10A,
2800 Kgs. Lyngby.
Den færøske foredragsholder
Christin Plate vil fortælle om den
færøske digter, forfatter, tegner og
maler William Heinesen.
Han var bl.a. kendt for romanerne
»De fortabte spillemænd«,
»Moder syvstjerne« og
»Tårnet ved verdens ende«.
Entré 100 kr. Der vil blive serveret
kaffe i pausen.
Tilmelding senest 1. december 2015
til Lene Hjeds, tlf. 45 81 61 31 eller
e-mail: lene-hj@hotmail.com

Kontakt:

Formand Jeanne Bau-Madsen
Tlf. 45 85 65 92
Kasserer Annette Albrecht
Tlf. 45 87 43 67

Ella Buck
Tlf. 45 82 22 42
Lene Hjeds
Tlf. 45 81 61 31
Eva Ladekarl
Tlf. 45 87 73 77

REGION NORDJYLLAND

FOLKEVIRKE

VESTHIMMERLAND

Alle møder foregår på Farsø Hotel
kl. 14-16, hvis andet ikke er oplyst.
Alle er velkomne.
Entré og kaffe/te m. kage, kr. 85,-

7. december

Forhenværende kaptajn i
Frelsens Hær og skoleinspektør
og nuværende bymusikant
Samuel Frederiksen.
Emne: »Utroligt – men sandt!«.

Kontakt:

Karen Pihlkjær,
Stenildhøjvej 48a, 9600 Aars
Tlf. 98 66 16 80
kk@pihlkjaer.dk
Sonja Feldt Pedersen,
Fasanvej 10, Gedsted,
9620 Aalestrup
Tlf. 50 15 90 57
sonja@fasanvej.dk
Lone Nørgaard,
Svoldrupvej 122, Vognsild,
9600 Aars
Tlf. 98 65 82 57
pelonor122@gmail.com
Mona Jensen,
Aalborgvej 4, Hornum, 9600 Aars
Tlf. 22 40 29 58
Mona22402958@gmail.com
Tove Kristensen,
Hans Egedes Vej 120, 9600 Aars
Tlf. 98 62 66 10
Tove.kristensen2@skolekom.dk
Lisbet Andersen,
Løgstørvej 140, Trend, 9640 Farsø
Tlf. 22 96 84 80
lisbetandersen@live.dk
Jette Høyer,
Solitudevej 4, Hvalpsund, 9640 Farsø
Tlf. 25 39 97 96
jettehoeyer@mail.dk

Vesthimmerlands

Litteraturkreds

Kredsen mødes i Dronning
Ingrid Hallerne, Farsø,
hvor alle møder starter kl. 14.00,
med mindre andet oplyses.
Alle er velkomne!

Kontakt:
Inger Olsen
Tlf. 98 63 34 34
Jette Høyer
Tlf. 25 39 97 96

» REGION MIDTJYLLAND

HERNING

Møder holdes i Herning Kirkes menighedshus Gl. Kirkevej nr. 1. De holdes hver anden mandag kl. 14-16. Der er adgang en halv time før. I løbet af mødet holdes der en kaffepause på ca. et kvarter, så man kan nyde sin medbragte kaffe.

Medlemskontingent for hele sæsonen er kr. 200,00. Hvert møde koster kr. 40,00 for medlemmer og kr. 61,00 for ikke-medlemmer. De samme satser gælder for pensionister.

16. november

»Mental pilgrimsfærd med barnevogn fra Skagen til Kruså«.
Anne Helene Jensen fortæller om sine oplevelser på turen.

30. november

»Matador og kristendom« ved valgmenighedspræst Rune Risvig. Vi elsker Korsbæks borgere og er nærmest i familie med hele persongalleriet.

Bestyrelse:

Formand Mona Haven Jensen,
Dalgas Alle 2e, 4, 7400 Herning
Tlf. 97 12 17 45
Kasserer Tove Katstrup,
Karen Blixens Vej 1p, 7430 Ikast
Tlf. 40 70 90 51
Sekretær Inge N. Pedersen,
Herregårdsparken 5, 7400 Herning
Tlf. 97 12 74 04
joergennedergaard@post.tele.dk
Best.medlem Jutta Jørgensen,
Fællestoften 4, 7400 Herning
Tlf. 97 26 80 18
Best.medlem Lene Lund Hansen,
Emil Resensvej 47, 7400 Herning
Tlf. 97 12 98 82/29 92 58 50
lenelundhansen@yoymail.dk

HOLSTEBRO

Kontakt:

Karen Margrethe Madsen
Tlf. 97 41 40 92

» REGION VESTJYLLAND

LEMVIG

Kontakt:

Gunvor Fink Møller,
Grummegårdsparken 25,
Nørre Nissum,

7620 Lemvig
Tlf. 61 77 26 33
fink.gunvor@gmail.com

» REGION SYDDANMARK

ODENSE

Litteratur- og samtalekreds

Kontakt:

Ida Hansen
Tlf. 66 11 23 71

» REGION SJÆLLAND

ROSKILDE

Folkevirke i Roskilde indbyder til **samtalekreds** i litteratur.

Møderne afholdes tirsdage kl. 14.00-16.30 i Roskilde Biblioteks foredragssal, hvis ikke andet er nævnt. Vi mødes hver gang kl. 14.00-16.30 Der er kaffe/te og kage i pausen.
Prisen pr. møde er kr. 40.
Årskontingent kr. 350 (dog betaler medlemmer af landsforeningen Folkevirke kun kr. 200).

17. november

»Kongens Fald« af Johs. V. Jensen v/Jes Nysten.

1. december

»Når dagene strenges« af Hanne Reintoft v/Sigrid Thielsen.

Bestyrelse:

Annette Molin, formand
Tlf. 46 36 09 31
annette.moling@gmail.com
Britta Poulsen, næstformand
Tlf. 46 36 56 32
britta.poulsen@privat.dk
Bente Ørum, kasserer
Tlf. 46 32 16 11
kajv@roskilde.dk
Birgit Andersen, sekretær
Tlf. 46 78 74 96
birgitandersen4000@outlook.dk
Kirsten Rudfeld
Tlf. 46 35 68 91
rudfeld@webspeed.dk
Birthe Schultz
Tlf. 40 61 50 23
birte@klosterkilden.dk
Bente Laursen
Tlf. 21 22 36 42
bente_l@youmail.dk

ØLSTED

Litteraturstudiekreds

Vi mødes hver 6. uge og planlægger fra gang til gang.
Kontakt:
Lis Timmermann,
Hermelinvej 9, 3310 Ølsted

» UDLAND

GRØNLAND

Folkevirke i Nuuk

Kontakt:

Rebekka Olsvig,
Jens Kreutzmann Aqq 30,
postboks 575,
3900 Nuuk, Grønland

Folkevirke på Københavns Vestegn

Temadag om litteratur med kulturelt og socialt indhold

Lørdag 19. marts 2016 i Menighedshuset, Solsortevej 1, Tåstrup

PROGRAM

Kl. 10.00 Kaffe/the med friskbagte boller på bordene.

Kl. 10.30 »Kan sang og musik ændre livet for hårdkogte fanger i fængsel?«
Louise Adrian, uddannet cand.phil. i musik, rytmikpædagog og PO organist har gennem sit arbejde med fangerne i Statsfængslet i Vridsløselille bevist, at selv de mest hårdkogte mænd kan forandres. Daniel Øhrstrøm har skrevet en bog »Fangekoret« om det.

Kl. 12.00 Frokost.

Kl. 13.00 »Elleve år senere«. Journalist Kim Faber fortalte os i 2005 på vor temadag her i Tåstrup om Esther og hendes familie i Uganda. Esther og hendes mand Michael var begge smittet med HIV, og Esthers største ønske for 11 år siden var at få lov at leve, til hendes børn blev så store, at de kunne klare sig selv. Hvordan er det så gået?? Kim Faber vil fortælle og vise billeder om familiens liv i de 11 år.

Kl. 14.30 Kaffe/the og kage.

Kl. 15.00 »Musik og Sang« v/ Ann Karina og Bjarne Søby.

Wings & Roots er en country-duo, der har et bredt repertoire bestående af alt lige fra klassiske countrysange til mere moderne og nyere countrymusik. Der kan også godt snige sig en enkelt eller to populære sange med. De udstråler en ægte glæde ved at spille og synge. Der er altid store smil, og de går ikke af vejen for at lave sjov med dem selv eller med publikum.

Kl. 15.30 Afslutning.

Pris incl. frokost og to gange kaffe med brød kr. 200 (mødeafgift kr. 100 – forplejning kr. 100). Drikkevarer kan købes.

Tilmelding snarest og senest **12. marts** til Ellen Kristiansen, Vegavænget 11, 2620 Albertslund, tlf. 43 64 62 07 (elhart08@gmail.com) eller Gurli Søby, Skellet 1-2., 2600 Glostrup, tlf. 43 45 22 85 (glisoby@gmail.com).

Ret til ændringer forbeholdes.

Landsmøde '16:

Folkevirke inviterer til debat og opera

Lørdag 16. april 2016 holder Folkevirke sit årlige landsmøde. Det er besluttet, at det skal holdes i fantastiske omgivelser i Odense i år. Mødestedet bliver i **Sct. Knuds Salen** i **Sct. Knuds Kirke** i **Odense**. Salen ligger i forlængelse af kirken, og i gården er der parkeringspladser, så det bliver let at parkere, hvis man kommer kørende i bil.

Der er lagt op til et spændende landsmøde med **livlig debat** – og med en **musikalsk afslutning**.

Program

Dagen indledes **kl. 9.30** med **kaffe** og lidt **brød** og derefter starter **landsmødet kl. 10.00**.

Kl. 13.00: Frokost.

Kl. 14.30: Rundvisning på **Den Fynske Opera**, Filosofgangen 19, v. **operachef Jesper Buhl**.

Kl. 16.00: Operaforestillingen »Lysistrate« samme sted.

Folkevirke har reserveret **25 billetter** til forestillingen. De koster **kr. 180 stykket** og kan købes efter først til mølle-princippet.

Deltagelse i landsmødet er **gratis**, mens det koster **kr. 125** at deltage i **frokosten**.

Kort om forestillingen

Eftermiddagens opera er en mørk fortolkning af Aristophanes' komedie, »Lysistrate«, i nyskabende musikteater.

Værket handler om kvindernes kamp for at slutte den krig, som deres mænd fører.

Hos begge de krigsførende folk samler den kvindelige titelrolle Lysistrate kvindelige medkæmpere til sin sammensværgelse, som går ud på at nægte mænd sex!

Denne fantastiske tekst får en ny omgang i 2016, hvor **Peter Laugesen** har skrevet sin udgave af værket.

Steingimur Ruhlloffs opera »Babel« blev i maj 2015 nomineret til en Reumert.

Komponist: Steingimur Rohloff; libretto: Peter Laugesen; dirigent: Henrik Vagn Christensen; scenografi/video: Lene Juul og orkester: Esbjerg Ensemblet.

Operaforestillingen »Lysistrate«.

Sct. Knuds Kirke.

Den Fynske Opera.

